No. 2605 Zaterdag 30 December 1933 50ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Brionplein Tel. 47
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

1884 JUBILEUM-NUMMER 1934

TER INLEIDING.

MET het verschijnen van het laatste nummer in dit jaar, maakt de *„Amigoe di Curaçao"* vijftig jaren van zijn bestaan vol.

De huidige redactie meende, dat dit feest niet onopgemerkt mocht voorbij gaan en achtte zich zelfs in een herdenking van dit gouden jubilé een bevoorrechte, om het werk der broeders die zijn voorgegaan, te overzien.

Daarom heeft zij getracht aan lezers en vrienden een beknopt overzicht te geven in woord en beeld, van de geschiedenis van dit blad. Ook heeft zij aan de thans nog levende redacteuren in dit feestnummer een plaats aangeboden voor een persoonlijk woord, alsmede aan eenige persoonlijkheden met wie de Amigoe in bijzondere relatie staat. Aan allen die aan dit verzoek hebben voldaan en daardoor dit blad aan beteekenis hebben doen winnen een bijzonderen dank.

Om gezondheidsredenen brengt de huidige redacteur een verlof door in Nederland, waar ook de samenstelling van dit feestnummer heeft plaats gevonden. Bezwaren waren hieraan verbonden, o.a. dat het archiefmateriaal niet voorhanden was, echter kon daarentegen aan de materieele samenstelling meer zorg worden besteed als op Curaçao, doordat de directie van „De Maasbode" zoo vriendelijk was, ons ter beschikking te stellen de modeldrukkerij van dit Nederlandsche Katholieke grootblad, waarvoor wij hier openlijk willen getuigen van onzen grooten dank.

Onzen dank echter eveneens aan allen die op welke wijze ons zijn behulpzaam geweest bij de samenstelling van dit feestnummer.



AAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, KONINGIN DER NEDERLANDEN, OPPERSTE BESTUURSVROUWE VAN DE GEBIEDSDEELEN IN WEST-INDIË, BETUIGT DE **AMIGOE DI CURACAO** BIJ HET VIJFTIGJARIG BESTAAN ZIJN HULDE, EERBIED EN ONDERDANIGHEID, EN IS GELUKKIG ZICH HIERIN OOK DE TOLK TE WETEN VAN HET GEHEELE CURACAOSCHE VOLK.

NA VIJFTIG JAREN

door

Z. H. E. MGR. P. I. VERRIET.

Geen Voorwoord, eerder een Nabetrachting.

Na vijftig jaar mag men wel eens even stilstaan, en zeggen echt welgemeend: Goddank!

Na vijftig jaar op de bres te hebben gestaan, hoog in de handen de Roomsche banier, ter verdediging van wat ons allen het dierbaarst is, ons H. Geloof, tegen velerlei aanvallen, meestal vergezeld van minderwaardige schimp en spot;

ter prediking van de waarheid, op godsdienstig, zedelijk en maatschappelijk gebied;

ter verdediging van de belangen der Katholieke Missie, die op slot van rekening geen andere zijn als de belangen van ons Katholieke volk;

ter bevordering van de stoffelijke welvaart, als noodzakelijke grondslag voor de zedelijke beschaving;

na zoo'n verleden, waarop, behoudens de menschelijke fouten, die aan elk menschenwerk noodzakelijk aankleven, met eere mag worden teruggezien, past wel op de eerste plaats een hartelijk: Goddank!

Dank aan God, Die de wapenen smeedde en zegende, en den strijders voor recht en waarheid, moed en vertrouwen insprak.

Loop de jaargangen door, en gij zult zien, hoe bij herhaling de „Amigoe" in de bres sprong, om de belangen, zoowel stoffelijke als geestelijke, van ons volk te verdedigen, vooral in een tijd, toen er van officieele zijde al heel weinig rekening met deze belangen gehouden werd.

De „Amigoe di Curaçao" heeft zijn naam eer aan gedaan, en met eere gedragen; laat anderen denken en zeggen, wat zij willen.

Des te grooter en inniger is onze dank, omdat, onder Gods zegen, te midden van de tientallen van bladen, die in den loop der jaren verschenen en verdwenen, de „Amigoe" heeft stand gehouden, ondanks de dikwijls felle tegenkanting en bitteren strijd.

Gode zij dank! maar dank zij ook gebracht, groote innige dank, aan den Doorluchtigen Oprichter, Mgr. H. J. A. P. van Ewijk z.g., den eersten Dominikaanschen Apostolisch Vicaris van Curaçao, die doordrongen van de noodzakelijkheid van een katholiek blad, geen offers te groot achtte om tot dit doel te geraken, aan de vele dappere redacteurs en medewerkers, die in den loop der jaren hun beste krachten gewijd hebben aan de verdediging der waarheid, en die bij de vele werkzaamheden, die hun geestelijke bediening met zich meebracht, nog tijd wisten te vinden, om door middel van de pers het woord der waarheid te breken voor ons geloovig volk. Zij hebben een schoon werk verricht, waarvan de verdiensten voor de beschaving van ons volk moeilijk te begrooten en naar waarde te schatten zijn.

Het is moeilijk, zoo niet onmogelijk, om den invloed der pers op den gang der beschaving in details na te gaan.

Dat het missiewerk hier in Curaçao, wat niets anders is als beschavingswerk in den hoogsten en edelsten zin, zeer veel aan de katholieke pers te danken heeft, is een feit wat niet te loochenen valt.

Vergelijk den toestand van thans met dien van vijftig jaar terug. Zouden we zonder de hulp van de katholieke pers thans kunnen bogen op een zoo opgewekt katholiek leven, dat bij velerlei teleurstellingen steeds weer reden geeft tot dankbaarheid, aanmoediging en voldoening? Zou de belangstelling in de katholieke zaak zoo groot en levendig zijn, had niet de katholieke pers telkens weer haar licht laten schijnen, om de geesten te verlichten en tegelijk de harten te verwarmen?

Het schoonste resultaat, dat bereikt is, is wel deze belangstelling voor de katholieke zaak, die zich in wijden kring openbaart. Want belangstelling wekt van zelf liefde. en liefde telt geen offers.

Ook de met den dag groeiende belangstelling voor de publieke zaak, voor zaken van zuiver economischen of politieken aard, is voor een groot deel aan het onvermoeid ijveren van de „Amigoe" te danken.

En dat wij thans mannen hebben, die op godsdienstig en maatschappelijk terrein vooraan staan, en met eere in de eerste rijen strijden voor de goede zaak, zonder den gezegenden en zegenrijken arbeid der katholieke pers zou dit nauwelijks mogelijk geweest zijn.

We mogen daarom gerust zonder overdrijving zeggen, dat de katholieke pers voor de missie een *levenskwestie was*. Dit begreep maar al te goed zijn Doorluchtige Oprichter, die er graag alle offers voor over had, en dat in een tijd, toen de lasten van 't onderwijs in al hare zwaarte op het Vicariaat drukten.

En een *levenskwestie is*, vooral in dezen tijd, nu allerwege, ook in het missiegebied, paganistische ideeën en tendenzen het hoofd opsteken en steeds meer en meer de overhand krijgen.

Nu meer dan ooit moeten we pal staan, om de leer der Katholieke Kerk hoog te houden, om de katholieke geloofs- en zedenleer in al haar schoonheid en reinheid te doen stralen voor de velen, die door den valschen schijn der moderne ideeën dreigen verblind te worden, en geestelijk ten onder te gaan.

Maar zoo de katholieke pers een *levenskwestie* is voor de missie, dan is het voor ieder trouw katholiek van zelf een *gewetenskwestie*, om de katholieke pers naar vermogen te steunen. En elke steun aan de antichristelijke, aan de Kerk vijandige pers, is dan van zelf uit den booze.

Dit wordt, helaas, teveel vergeten.

Als er iets is, wat onzen katholieken boven alles ter harte moet gaan, dan is het wel de bloei der katholieke missie. Voor wie het katholiek geloof niet maar is een som van verplichtingen, die men naar believen kan nakomen of nalaten, doch een innige en diepe levensovertuiging, zijn alle andere belangen daaraan ondergeschikt.

Voor den waren katholiek is de Katholieke Kerk niet maar als een historisch gebouw, dat men met belangstelling beschouwt, dat alleen nog maar tot ons spreekt van een verleden, zij het dan nog zoo roemrijk verleden, maar een levendig iets, een machtig en krachtig levend lichaam, dat hoe dichter men het nadert en er zich bij aansluit, des te meer en inniger men den gloed en de kracht van zijn intens Goddelijk leven gevoelt.

Maar dan is het ook iets onbestaanbaars, katholiek zijn en zich niets laten gelegen liggen aan de vooruitgang der katholieke cultuur; iets overeenigbaars, katholiek zijn en niet tegelijk Apostel zijn van zijn katholiek geloof; iets volkomen onbegrijpelijks, katholiek zijn, en niet naar vermogen steunen van het zoo machtig middel ter verspreiding der katholieke idee, namelijk de pers, door alle machten ter wereld met zooveel succes gehanteerd.

Geen Voorwoord, zeiden we, eerder een Nabetrachting.

Maar toch een Voorwoord ook, voor het inluiden van een nieuw tijdvak, van nog beter begrijpen van de groote waarde der Katholieke pers, en haar grooten invloed op het beschavingswerk.

Beter begrijpen, en als gevolg daarvan, meer waardeeren.

Dat vraagt de moderne tijd van ons, van allen, wie het inderdaad ernst is met hun katholiek zijn.

Wanneer zal er eens een eind komen aan die verderfelijke, zoogenaamd flinke, maar in den grond der zaak allerslapste en laffe opvatting, dat men aan zijn naam van intellectueel man verplicht is, om alles te lezen, groen en rijp, goed en kwaad, ja het kwade bij voorkeur, al botst het nog zoo hard en vierkant tegen onze katholieke beginselen, de beginselen van geloof en zedeleer in.

Reeds al te velen zijn er als slachtoffer gevallen van hun halfheid en slapheid. Zij meenden sterk te zijn en opgewassen tegen de macht en den invloed van het kwaad. Vóórdat zij het zelf wisten, en helaas, hoe dikwijls zonder dat zij het zelf wisten of merkten, was het met hun geloof gedaan. De mensch speelt niet straffeloos met de gaven Gods. Spelen ermee leidt tot verspillen. En wat men verspild heeft, is men kwijt, dikwijls voor altijd.

Moeten er nog meer als slachtoffer vallen om ons van het verderfelijke dezer opvatting te overtuigen? God verhoede het.

Eenmaal overtuigd van de Goddelijke waarheid van ons Katholiek geloof, van de onaantastbare reinheid onzer Katholieke zedeleer; eenmaal overtuigd, dat deze, en deez alleen de onfeilbare waarheid Gods tot grondslag heeft, zijn wij als katholiek aan beider hemelsche hoogheid en schoonheid, en Goddelijke waarde verplicht, om van ons verre te houden alles wat onze overtuiging kan schokken en doen wankelen, wat onze reinheid van geest en hart kan besmetten en besmeuren.

Dit zijn wij verplicht aan ons geloof, aan onzen eerenaam van katholiek. Wat een macht zouden wij niet kunnen ontplooien, op godsdienstig, ook op maatschappelijk en economisch gebied, als alle katholieken hiervan diep overtuigd waren. Hoeveel grooter zouden onze macht en invloed zijn, een macht en invloed die niet anders als der gemeenschap ten goede kan komen, als alle katholieken aan de katholieke pers den steun gaven, dien zij nu dikwijls, helaas, nog al te veel, geven aan de anti-katholieke pers.

Daarom, katholieken van Curaçao, let op Uw zaak.

Katholieke mannen van Curaçao, begrijpt en beseft ten volle uw onafwijsbaren gewetensplicht, weest propagandisten voor onze Katholieke pers! Ook van haar geldt het woord des Heeren: „Wie niet met mij is, is tegen mij". Niet zonder reden heeft onze roemrijk regeerende Paus Pius XI gezegd: „Te vergeefs zult gij kerken bouwen, missies houden, scholen stichten. Al uwe goede werken zullen vernietigd worden, al uwe inspanning zal vergeefsch zijn, als gij niet tegelijk het defensief en offensief wapen der Katholieke pers zult weten te hanteeren".

Moge dit voor allen een waarschuwing, en tevens een aanmoediging zijn, om onze Katholieke pers naar vermogen te steunen.

En dan met mannenmoed, hoog in onze handen dragend het Kruis, onder den zegen van God, den Heer der Heerscharen, vooruit, ter verdediging van Koning Christus, tot welzijn van Land en Volk.

Volgaarne geven wij aan allen, die zich wijden aan het verheven werk der Katholieke pers, aan allen die haar steunen, onzen Vaderlijken zegen.



Z. H. Ex. Mgr. Petrus Innocentius Verriet.
Apostolisch Vicaris van Curaçao.

UIT DE KRAAMKAMER VAN DE „AMIGOE"

INLEIDING.

CURAÇAO heeft nog niet veel gouden pers-jubilea gekend, en zal er waarschijnlijk ook nimmer veel onder zijn historische data kunnen opnemen.

In de reeks der Curaçaosche periodieken is de „Amigoe di Curaçao" thans het tweede blad, wat een dergelijk jubileum viert. De eenigste voorganger in deze was de „Curaçaosche Courant" die dit jaar reeds de 121ste jaargang geteekend heeft.

Toch is er in zekeren zin op journalistiek gebied niet te klagen geweest aan vitaliteit; wat wel blijkt uit de bijna 90 bladen, die de Amigoe in zijn vijftig-jarig bestaan heeft zien verschijnen. Maar dit enorme hooge geboortecijfer ging gepaard met een bijna even hoog sterftecijfer.

Onder de meer dan 100 periodieken, die sinds het jaar 1870 op Curaçao geboren werden, waren er die een dertig, veertig jaar bestaan hebben, zooals El Imparcial (1874—1916), De Vrijmoedige (1875—1920) en De Wekker (1879—1915); maar er waren er ook, die binnen een half jaar den strijd om het bestaan opgaven.

Men vond in de uitgaven dier bladen wel eens een goede commercieele opzet en typografische verzorging, maar er waren er ook met zoo weinig crediet, dat zij geen drukker vinden konden en daarom gehectografeerd verschenen.

Omdat het bestaan van een blad veelal alleen van belang was voor redacteur en uitgever, vielen de meeste bladen met dezen. Gingen zij financieel of physiek ten gronde, hun blad volgde dan spoedig denzelfden weg.

Alleen dan ook in dienst der Missie, kon de „Amigoe" een leeftijd bereiken, die ze thans heeft; gelijk de Curaçaosche Courant haar blijven bestaan dankt aan het feit, dat dit blad jarenlang de semi-officieele „Staatscourant" was van dit gebiedsdeel.

Men ziet dus wel hoe moeilijk op Curaçao het bestaan is van een krant.

Als zuiver commercieele instelling of N.V. met het doel een zoo groot mogelijke winst te maken is ze o.i. zelfs onmogelijk.

DE VOORGESCHIEDENIS.

De groote vruchtbaarheid op journalistiek gebied, waarover we boven spraken, begon op Curaçao omtrent het jaar 1870, toen hier het dagbladzegel werd afgeschaft.

De vrijmaking van den slaaf in het jaar 1863 had ook geleid tot het vieren der leidsels op politiek terrein. In 1866 kwam de afkondiging van een nieuw reglement op het beleid der Regeering, waarbij in art. 8 werd bepaald: „Niemand heeft vooraf verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren".

Welke gevolgen dit had, is indertijd beschreven in 't „Gouden Jubileum der Dominicaner-Missie op Curaçao". We lezen daar op bladzijde 28 van de hand van den huidigen Apostolischen delegaat van Zuid-Afrika, Mgr. B. A. J. Gijlswijk:

„Van deze politieke vrijheden maakte het „vrije volk" een zeer bedenkelijk gebruik, en bleek geestelijk lager te staan dan de vrij geworden slaaf, die geleid door den godsdienst zich veelal, behoudens zijne zwakheden, gedroeg als een „vrij kind Gods".

Door middel der vrije pers predikte men de verregaandste eischen op gebied van onderwijs en opvoeding. En bewust of onbewust trouwe volgelingen van Jean Jacques Rousseau, ging men prat op de verkondiging der liberale beginselen. Om wille van meer vrijheid in het besturen der kolonie, drong men aan op financieele onafhankelijkheid van het moederland: door den roep om kiesrecht beoogde men een krachtdadiger invloed op den gang van zaken uit te oefenen. Daar de Katholieke Kerk geacht werd een sta-in-den-weg te zijn op den zegetocht der vrijheid, trok men te velde tegen priesterheerschappij en zelfs eischte men de instelling van kerkeraden ter controle over het beheer der kerkelijke goederen.

Bij dezen strijd voor recht en vrijheid moest noodzakelijker wijze de eerbied voor het wettig gezag lijden, en de eerbied werd nog wankelender door het ongehoorde feit, dat de Gouverneur in den Kolonialen Raad verscheen met de boodschap dat hij door den koning was afgezet „wegens zijn verkeerde houding sedert de verwikkelingen met Venezuela en zijn ongepaste houding tegenover de Hollandsche regeering".

Van dezen bewogen tijd trachtten vooral de vijanden der Kerk partij te trekken voor zich zelf: zij begonnen meer dan ooit geloofshaat te prediken. De ellende der slavernij, de nog nawerkende beroering der emancipatie, de beleedigingen, jaar op jaar hun godsdienstige gevoelens aangedaan door het eenigst verschijnend weekblad, De Curaçaosche Courant, wier uitgevers en redacteurs niet-katholieke gouvernementsambtenaren waren, al die prikkels hadden de volksziel licht ontvankelijk gemaakt voor opstand tegen alle gezag. De Vijanden der Kerk hadden dus gemakkelijk de blinde gemoederen ook kunnen opzetten tegen het Kerkelijk gezag, ofschoon men er zooveel aan te danken had, indien dit gevaar niet was afgewend, doordat de menigte zijn leider vond in den destijds fungeerenden Procureur Generaal, Mr. W. K. C. Sassen. Toen deze ambtenaar, die door nauwgezetheid, rechtvaardigheid, minzaamheid en dienstvaardigheid veler harten gewonnen had, door middel van de pers, beschuldigd werd van daden, in strijd met de openbare orde, meende hij in verzet te moeten komen tegen het onrecht hem aangedaan. Hij brandmerkte het als een gevolg van den haat der ambtenaren wegens zijn streven naar verbetering van wantoestanden en als een uiting hunner onverdraagzaamheid over het feit, dat een der hoogste posten in de kolonie werd waargenomen door een katholiek en nog wel een practiseerend katholiek. Met de behendigheid van een menschkundig advocaat nam hij stelling tegen het Gouvernement onder de leuze: Sasser et resasser les malhonnêtes gens", waarbij alle vooruitstrevenden zich achter hem schaarden; en met het enthousiasme van een katholiek Limburger won hij de harten van het katholieke volk door het de oogen te openen voor de systematische achterstelling der katholieken in het openbaar leven. Zijn zaak werd aldus de zaak van het volk en omgekeerd. Men zond een adres aan den koning, onderteekend door 500 personen, waarin geklaagd werd over de eenzijdigheid van het Koloniaal Bestuur en de protestantsche côterie der ambtenaren: waarin tevens het verzoek gedaan werd om herziening van de wijze van samenstelling van den Kolonialen Raad, die onder zijn leden slechts één katholiek telde. Er werd geducht afgegeven op de competentie van de leden van het Hof van Justitie; men vreesde een opstand onder het volk, dat de heer Sassen als Gouverneur wilde uitroepen".

Uit deze schildering van Mgr. Gijlswijk kan kan men wel zien, dat het toenmaals een roerige tijd was.

Maar dergelijke tijden zijn tevens vruchtbaar voor de ontwikkeling eener plaatselijke pers.

Bij het verschijnen dan ook van de Amigoe di Curaçao in het jaar 1884, had ons eiland reeds 17 bladen zien verschijnen, waarvan er echter reeds weer verschillende verdwenen waren.

DE OPRICHTING.

Bestond er dan werkelijk wel een behoefte om de Curaçaosche pers nog met de Amigoe te vermeerderen?

Voor het grootste deel der bevolking, de katholieken, zeer zeker. Want met een enkele uitzondering, stond de Curaçaosche pers van die dagen vijandig tegenover de katholieke missie.

In een polemiek welke de Amigoe in het eerste jaar van haar bestaan reeds had met de Curaçaosche Courant lezen we daaromtrent:

„Iedereen, die reeds geruimen tijd op Curaçao heeft gewoond, weet zeer goed dat de C. C. gedurende tal van jaren de gewoonte heeft gehad om al het voor de Katholieken hatelijke, kwetsende en grievende, dat er in de buitenlandsche couranten, die elke mail aanbracht, gevonden werd, gedurende de eerste dagen der week bijeen te garen, het Vrijdag 's avonds in hare kolommen over te drukken, en het iederen Zaterdag aan hare lezers aan te bieden.

Amig. di Cur. 5 Juli 1884.

En tegenover een dergelijk optreden konden de katholieken zich niet verdedigen.

„Herhaaldelijk", zoo schreef indertijd Pater Wahlen in het Jubileumboek der Dominicanermissie:

„Herhaaldelijk had reeds de eerste Dominikaansche Bisschop, Mgr. Henricus Josephus Alexius Van Ewijk, het gemis gevoeld van een eigen katholiek blad. De Missionarissen misten de gelegenheid, ook buiten de kerk op te komen voor de katholieke belangen der Missie. Het H. Geloof, onverdiend in anti-katholieke pers aangevallen, bleef onverdedigd; de zwakgeloovige, niet slagvaardig gemaakt door het herhaaldelijk lezen van de katholieke argumenten, stond onbeschermd te midden van schimp en spot van het brutaalste ongeloof. Het gezag van den Godsdienst zelf leed schade, de katholieke leer werd geminacht als de belijdenis voor armen en ongeletterden, die niet in staat waren de redelijkheid van hun Geloof te verdedigen.

Mgr. Petrus van Ewijk.
Eerste Apost. Vic. van Curaçao.
Oprichter van het jubileerende blad.

Op politiek terrein telden op Curaçao de Katholieken zoo goed als in het geheel niet mee. Een katholieke partij bestond er niet, en met de belangen van het arme katholieke volk werd door andersdenkenden geen rekening gehouden.

In de eerste twaalf jaren van zijn gezegend bestuur had Mgr. Van Ewijk de droevigste ondervinding van dit alles opgedaan.

De noodzakelijkheid van een eigen blad had Z. D. H. reeds lang ingezien, maar in een pas ontluikende Missie heeft men de geschikte krachten, om een katholiek blad te redigeeren niet maar zoo aanstonds voor het grijpen. In Pater Jordanus Onderwater trof Monseigneur echter een hoogst begaafd redacteur, door kennis en belezenheid uitmuntend, en door veelzijdigen invloed in de Kolonie als aangewezen, om het katholieke blad gezag te geven ook bij andersdenkenden.

HET BEGIN.

Op 21 December 1883 verscheen bij wijze van circulaire het volgende programma:

„Wij hebben de eer, aan de geachte inwoners van Curaçao en de Curaçaosche eilanden mededeeling te doen van ons plan, om reeds in de eerste dagen van het aanstaande jaar 1884 een weekblad op te richten onder bovengenoemden titel.

Bestaat er hier dan wezenlijk behoefte aan een nieuw orgaan? Zijn de thans verschijnende week- en andere bladen niet voldoende om het publiek van het onontbeerlijk wereldnieuws en van de hoofdpunten onzer dagelijksche Vaderlandsche Geschiedenis op de hoogte te brengen?

Ongetwijfeld zouden wij de laatste zijn, om alleen wegens louter politieke redenen, of om de voldoening te genieten „nieuwsmaren" onder de menigte te verspreiden, aan een nieuw Curaçaosch Weekblad de geboorte te bezorgen. Naar onze meening echter wordt het leven van maatschappij en staat, zoowel als dat van ieder afzonderlijk mensch door beginselen beheerscht en als doorweven; vandaar, dat niemand tot een juist begrip van de politieke gebeurtenissen zal geraken, wanneer hij de ideeën of beginselen, die aan de feiten ten grondslag liggen, in zijne beschouwing ter zijde zou willen stellen; niemand het in zijn bijzonder leven tot waarachtige beschaving zal brengen, die hoogere en heilige beginselen, als richtsnoer zijner handelingen, buiten rekening mocht laten. Welnu, waar er sprake is van beginselen, daar gevoelt de Katholiek zich rijk en gelukkig in het bezit van de hoogste en edelste, zoowel voor zijn openbaar als bijzonder leven. Onbeschroomd, waar het pas geeft, neemt hij het op voor hunne verdediging; door woord en schrift wijdt hij zijn beste krachten aan de toelichting en verspreiding van wat er het heiligst voor hem bestaat.

Ook op Curaçaoschen bodem, met zijn duizendtallen katholieken, heeft dus een Katholiek blad reden, en het zij met bescheidenheid gezegd, recht van bestaan. Niet weinig verhoogt het onzen moed en sterkt het ons vertrouwen, dat wij een goeden en nuttigen arbeid gaan ondernemen, als wij de ernstige opwekking en hartelijke aanmoediging van Zijne Heiligheid Paus Leo XIII hier gedenken, om ruimer gebruik te maken van de pers, en in het bijzonder van tijdschriften, in de dienst des Geloofs en der Kerk.

Ons weekblad komt dan eerstdaags, en wel den 5den Januari a.s., verschijnen als een vriend voor de bevolking der Curaçaosche eilanden in het algemeen, maar als een vriend voor de katholieken in het bijzonder. Het zal er naar streven, steeds het merkwaardigste uit de politieke wereld onder de oogen zijner lezers te brengen; den stoffelijken bloei en zedelijke beschaving van Curaçao te helpen bevorderen en niet het minst, den katholieken geest onder de geloovigen levend of levendig te maken.

Een weekblad voor de Curaçaosche bevolking, dunkt ons, zal men billijker wijze den eisch mogen stellen, om het voornaamste van zijn inhoud minstens in de Hollandsche en Papiamentsche talen aan zijne lezers mede te deelen. Voorts openen wij de kolommen van ons blad ook voor de plaatsing van Aankondigingen, Advertentiën, Ingezonden Artikelen, enz. met dien verstande evenwel, dat ieder stuk geteekend zij met den naam van den inzender, en geadresseerd aan het Bureau van de „Amigoe di Curaçao" hierboven vermeld.

De redactie neemt de onderteekende inzendingen wel in ontvangst, maar zal in mogelijke gevallen zich de vrijheid voorbehouden, om ook zonder aangeving van redenen het haar aangebodene niet te plaatsen noch terug te zenden aan den schrijver".

De „Amigoe di Curaçao" heeft in het voorgaande genoegzaam kleur bekend: zijn redactie kon natuurlijk alleen in breede trekken het plan harer werkzaamheden omschrijven, tijd en omstandigheden zullen haar wel den weg aanwijzen, onder Gods Zegen, en gesteund door de welwillende medewerking van Curaçao's ingezetenen, haar doel te bereiken.

Slechts in breede trekken wordt het werkplan van het toekomstige blad besproken. Het liet echter aan duidelijkheid niets te wenschen over. De Amigoe wil niet zoozeer een politiek- of nieuwsblad zijn, als wel een beginselblad, dat aan de verdediging, toelichting en verspreiding der katholieke beginselen meewerkt.

HET EERSTE NUMMER.

En zoo verscheen dan het blad op 5 Januari 1884, meer als een „journal d'opinion", dan als een blad van de „presse d'information", onder redactie van den zeer bekwamen Pater Jordanus Onderwater.

Toch was Mgr. Van Ewijk niet enkel de promotor en de ziel van de nieuwe onderneming, maar ook had hij persoonlijk een zeer groot aandeel in het redactiewerk. Het eerste artikel van het eerste nummer was van zijn hand, en het origineele handschrift, wordt nog als een relikwie in ons archief bewaard.

Dit eerste nummer van het nieuwe weekblad was een zeer bescheiden blaadje; zoowel van vorm als van inhoud; met twee bladzijden redactie en evenveel advertentie, over 4 kolommen ter groote juist de helft van de huidige Amigoe.

Hoe werd dit blad echter in Curaçao ontvangen?

In het tweede nummer schreef de redactie:

„Onze stoutste verwachting is overtroffen geworden. De Amigoe heeft in grooten getale lezers gevonden op Curaçao en de naburige Eilanden, terwijl hij het oog met blij en rustig vertrouwen op een nog schooner toekomst mag vestigen.

Schreven wij de ruime verspreiding van het blad alleen aan eene ruime circuleering van onze programma's toe, dan zouden wij onrechtvaardig wezen. Neen, menige woning opende zich gul en hartelijk voor den Amigoe, doordien alle hier verschijnende weekbladen zijne komst vooraf bekend maakten. El Imparcial en De Vrijmoedige deden dit, zij het dan ook alleen met de noodzakelijke woorden, welke eene loutere kennisgeving vereischte, en welbedacht om toch van geene vóór- of tegeningenomenheid te doen blijken. Inzonderheid leggen wij dan ook nadruk op onze erkentelijkheid ten opzichte van De Curaçaosche Courant. Geheel ten onrechte zou men hare goede bedoeling jegens ons misduiden, als men te veel acht sloeg op den „welkomstgroet", dien zij voor ons *niet* over heeft.

Genoemde courant sprak met deze ridderlijke bekentenis haar innige overtuiging uit, gemotiveerd door het ontkennend, en naar onze innige overtuiging, niet gemotiveerde antwoord op de vraag: „of in onze kleine maatschappij, waarin de verschillende gezindten in eendracht en verdraagzaamheid naast elkander bestaan, nieuwsbladen met bepaalde kerkelijke kleuren voor het algemeen nuttig te achten zijn".

De Curaçaosche Courant spreekt daar, natuurlijk, in overdrachtelijke taal. Tusschen verschillende partijen, verschillende meeningen, verschillende leer en verschillende zoogenaamde godsdienstige en politieke denkbeelden — tusschen verschillende gezindten derhalve, kunnen dikwijls evenmin als tusschen ja en neen verdraagzaamheid, en eendracht bestaan. Bijgevolg, bestaan de eendracht en verdraagzaamheid, waar hier sprake van is, alleen tusschen de personen die tot de verschillende gezindten behooren. En dit pleit zeer voor de Curaçaoënaars en hunne beschaving. Het is een sprekend bewijs, dat zij in 't grootste verschil van meeningen en gevoelens — zelfs waar het de hoogste vragen des levens geldt — wijze, bezadigde menschen en zichzelven meester blijven; dat zij geen vriend om verschil van overtuiging, op bezadigden toon en met vriendschappelijke vrijmoedigheid geuit, onvriendelijk zullen bejegenen, nog minder, wat vaak elders geschiedt, hem den vriendenkring ontzeggen. Eere dus den Curaçaoënaars! En zulk een eer geeft hun de Curaçaosche Courant. Maar wat zij met de eene hand geeft, neemt zij dat met andere niet weder terug?

De minste onbedachtzaamheid, zegt zij, van den Amigoe di Curaçao kan aanleiding geven tot twist in godsdienstige zaken.

Met haar welnemen! Aan den eenen kant is het toch wel een weinig onheusch, om iemand, die zich als een vriend aanmeldt, bij zijn eerste binnentreden reeds in het gezelschap, met zulk een waarschuwing te begroeten; aan de andere kant, dunkt ons, dat eene dergelijke waarschuwing tevens de grenzen nadert van eene beleediging voor het gezelschap zelve. De kleinste vonk zal een kruitmijn doen springen; maar een enkele onbedachtzaamheid van verstandige lieden, zal die ook zulke ontzettende gevolgen kunnen hebben onder zooveel menschen van verstand en doorzicht, als waaruit de Curaçaosche maatschappij gezegd wordt te bestaan; onder zooveel beschaafde lieden die zich wel allerminst door eene geringe onbedachtzaamheid van een vriend tot twist, krakeel en andere ergerlijke dingen zullen laten vervoeren?

Uit het voorgaande blijkt genoegzaam onze verhouding tot de verschillende „gezindten" op de Curaçaosche zuster-eilanden. Eerbied en achting voor elkander en elkanders rechten; eerbied voor iedereen, tot zoolang hij den eerbied jegens zich zelven niet verliest! Nogmaals, wij doen hulde aan de oprechte bedoeling van de Curaçaosche Courant met hare aankondiging van den Amigoe, en zijn niet het minst erkentelijk, dat zij toch heeft willen hopen en vertrouwen, dat hij met genoegzamen tact op het gekozen veld zal arbeiden om geen oorzaak van verwijdering te zijn, waar aaneensluiting voor het algemeen zoozeer wenschelijk is".

Behalve om de nadere uiteenzetting van het standpunt van de Amigoe, tegenover andersdenkenden, hebben we genoemd stuk ook opgenomen als een proeve van de fijne welbesneden pen van den eersten redacteur Pater Jordanus Onderwater.

De eerste jaargangen van het nieuwe weekblad zijn een duidelijk bewijs, dat de Curaçaosche Courant zeer juist het gevaar voor eigen rust en veiligheid heeft voelen aankomen. De Amigoe geraakte al aanstonds met de Curaçaosche Courant slaags.

En in het Nieuwjaar-nummer van het jaar 1885 kon de Curaçaosche Courant dan ook niet nalaten de oprichting van de Amigoe nog eens te memoreeren.

Zij toch schreef toen in dat Nieuwjaarsartikel:

„Curaçao is verdeeld, verdeeld in kampen, die zoo bitter zijn als een openbare krijg; Curaçao is anti of pro een der partijen in de Aruba Phosphaat Maatschappij, Curaçao is anti of pro Amigoe di Curaçao, die door zijn onbedachtzaam schrijven en drijven de Amigoe di Pueblo in het leven riep, beiden grootheden waaraan onze vreedzame samenleving geen behoefte had. (Een vreedzame samenleving in verdeelde kampen, die, nota bene zoo bitter zijn als een openbare krijg. Of de hartstocht iemands geest ook benevelen kan!) Immers een ieder van ons behoort te zijn: Amigoe di Pueebel di Curaçao, naar het begrip van algemeenen menschenmin.

Hadden wij geen welkomstgroet voor de zich noemende Amigoe di Curaçao bij haar verschijnen, jammer en nogmaals jammer, dat wij reeds zoo spoedig worden in het gelijk gesteld".

Br. Jozef Köller.
die de eerste 25 jaren de administratie voerde.

De Amigoe echter schreef daarop terug:

Ons antwoord op het voorgaande zal kort wezen.

Op de eerste plaats heeft de „Curaçaosche Courant" menigmaal in het afgeloopen jaar en vooral in haar Nieuwjaars-artikel van dit jaar de bewijzen geleverd, dat wij hare magistrale uitspraken over „onbedachtzaamheid" en over dat „schrijven en drijven van den Amigoe" gerust kunnen laten voor wat zij zijn; loutere aantijgingen en beschuldigingen, die van geen bewijzen vergezeld gaan: dus eenvoudig: fatsoenlijke scheldwoorden. Wij weten niet of de C. C. in haar „algemeenen menschenmin" de Amigoe van het Plebs van Curaçao of wel van het Plebs der Curaçaosche schrijvers geworden is; beiden zouden wij betreuren: ofschoon haar gedrag ten onzen opzichte het laatste doet vermoeden.

Vervolgens ontkennen wij, dat de C. C. recht heeft, om zich vol aanmatiging en trots in volle lengte te verheffen, en hare medeorganen in de Curaçaosche pers een maatstaf aan te leggen, die niet door een hoogere macht dan de redactie van de C. C. geijkt is.

Eindelijk protesteeren wij uit alle macht tegen bovenstaande aanmatigingen en beschuldigingen van de „Curaçaosche Courant"; beroepen ons op de 52 nummers van onzen Eersten Jaargang, en laten verder de uitspraak over aan het gezond verstand en de eerlijkheid van onze geachte lezers.

Tot zoover de toenmalige Amigoe-redacteur.

Men ziet hieruit dat de strijd tusschen beide bladen nog al eens heftig was. En laten wij er hier bijvoegen, dat dit gelukkig was enkel in het begin.

In hetzelfde jaar dat de Amigoe werd opgericht, in 1884, kwam ook de Koloniale verordening, regelende het onderwijs in de Kolonie Curaçao tot stand en werden de eerste openbare scholen gebouwd.

De strijd voor de schoolsubsidie mogen we als bekend veronderstellen. De Amigoe stond als dappere voorvechter in het eerste gelid, en heeft die strijd niet zonder vrucht gevoerd.

Maar niet voor de godsdienstige belangen alleen kwam de Amigoe op. Alle vraagstukken van economisch en sociaal belang voor de Kolonie werden geregeld behandeld. De arme katholieke bevolking vond in hem immer een krachtigen verdediger telkens als van het Koloniaal Bestuur of van de hooge Regeering in Nederland bijzondere maatregelen noodzakelijk werden geacht. De invloed van het katholieke blad steeg met de jaren.

Maar de moeilijkheden ook bleven niet uit.

Of de financieele zorgen van het blad groot waren, hebben we in de kronijken niet kunnen achterhalen.

Uit het dagboek van den eersten administrateur Broeder Jozef Köller, vernemen we, dat het eerste contract met de drukkers, de Gebr. Bethencourt 200 exemplaren bedroeg tegen *f* 30.— per week.

Zoo zal dan waarschijnlijk de inkomsten aan abonnements- en advertentiegelden, de drukkosten juist hebben kunnen dekken.

Een zeer groot verlies echter was voor het nog jeugdige orgaan, de dood van Mgr. Van Ewijk in het jaar 1886, waardoor het blad zijn stichter en beschermer verloor. Een zijner laatste woorden op zijn sterfbed was nog een dringend verzoek de katholieke krant toch flink in stand te houden.

Dit groote verlies echter, sleepte ook nog na zich het droevig gevolg, dat de eerste redacteur Pater Jordanus Onderwater reeds het volgend jaar naar St. Martin werd overgeplaatst.

Nog in de kraamkamer, dus werd de vroedmeester reeds elders heen geroepen en werd het borelingske in de stuipjes-periode nog, overgenomen door Pater Gregorius Willems, die slechts tijdelijk de redactiestaf zou waarnemen. Doch van de redacteuren die van het blad een flinken jongen gemaakt hebben, hooren we nog wel in een apart artikel.

Handschrift van Mgr. van Ewijk. Het eerste hoofdartikel van de Amigoe.

DE AMIGOE VIJFTIG JAAR.

door

Z. Exc. B. W. T. VAN SLOBBE

Gouverneur van Curaçao.

De R. K. Missie ontplooit ten behoeve van de Curaçaosche bevolking haar krachten ten volle.

Zij heeft zich de godsdienstige verzorging van het volk tot in de verste uithoeken van het gebied tot taak gesteld. Zij heeft uitstekende ziekenhuizen gesticht. Zij verpleegt de krankzinnigen; zij brengt offers voor de leprozen. De scholen der R. K. Missie met haar offervaardig personeel passen zich geheel aan bij de behoeften van de bevolking. Hare instellingen voor verwaarloosde jongens en meisjes zijn voorbeeldig ingericht. In R. K. vereenigingen wordt, zoowel op godsdienstig als op maatschappelijk en sociaal gebied, aan volwassenen leiding gegeven. Voor de ontwikkeling en de opvoeding der rijpere jeugd heeft de Missie eene organisatie ontworpen, die in begin van uitvoering is. Overal, waar het godsdienstig leven van het volk kan worden bevordert, waar gewaakt moet worden voor het behoud van Christelijke en maatschappelijke deugden, is de R. K. Missie op haar post.

Z. Exc. B. W. T. van Slobbe.

Het is begrijpelijk, dat zij de pers in dienst stelde voor het bereiken van haar doel. Door middel van haar bladen oefent zij grooten invloed uit op de bevolking.

Van de bladen, die de Missie uitgeeft, is de Amigoe di Curaçao van bijzondere beteekenis, omdat deze in het Nederlandsch wordt geredigeerd.

Bij al het werk, dat de R.K. Missie doet, versterkt zij den band tusschen het Nederlandsch gebied in Europa en dat in Curaçao door de offers, die zij brengt voor de bevolking.

Zij bevordert, waar haar dit gewenscht voorkomt, ook langs directen weg de Nederlandsche gedachte. De Amigoe maakt haar dit in vele gevallen gemakkelijk.

Het weekblad staat natuurlijk op R. K. grondslag. Waar het Curaçaosche belangen betreft, houdt het echter zooveel mogelijk rekening met meeningen van andersdenkenden. Herhaaldelijk gaf het blijk niet eng van opvatting te zijn.

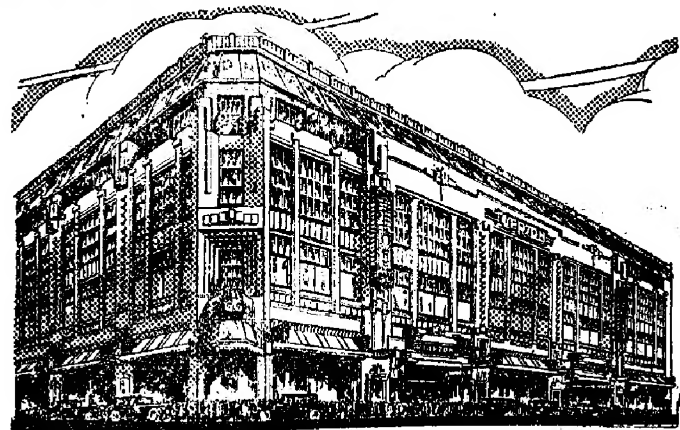
Ofschoon het tegenover het Bestuur eene vriendschappelijke houding aanneemt, schroomt het niet in behoorlijken vorm onomwonden critiek uit te oefenen. Dit geeft het blad waarde voor de Curaçaosche lezers en voor een ieder, die in Holland belang stelt in Curaçaosche aangelegenheden.

Thans bestaat de Amigoe 50 jaren. Ongetwijfeld is het voor de redactie niet altijd gemakkelijk geweest, het blad in den goeden vorm te houden. De middelen hebben het redactioneel werk niet gemakkelijk gemaakt. En toch is de redactie er in geslaagd, het blad op een zoodanig peil te houden, dat het belangstelling wekt.

Voor de bevordering van de Groot-Nederlandsche gedachte is de Amigoe een onmisbaar element geworden.

Met groote voldoening kan de R. K. Missie terugzien op de jaren, die de Amigoe achter zich heeft.

Van harte wensch ik de redactie geluk met het jubileum. Ik spreek de hoop uit, dat het blad een goede toekomst moge tegemoet gaan en dat de wensch, dien de redactie koestert ten aanzien van het meer dan eens per week verschijnen van het blad spoedig moge worden verwezenlijkt.



DE MODERNSTE EN RUIMST GESORTEERDE MODEMAGAZIJNEN

IN NEDERLAND: gevestigd te AMSTERDAM, DEN HAAG, ROTTERDAM, HAARLEM, LEIDEN, HILVERSUM, UTRECHT, DORDRECHT, ARNHEM, NIJMEGEN, GRONINGEN, LEEUWARDEN

IN OOST-INDIE: gevestigd te BATAVIA en SOERABAYA. Verkoopagentschappen te MEDAN en BANDOENG

GERZON



Op aanvrage zenden wij U regelmatig onze fraai geïllustreerde Catalogi naar onze Overzeesche klanten in Oost- en West-Indië. Bestellingen per post worden met de meeste zorg uitgevoerd.

GERZON - AMSTERDAM

'N HECHTE BAND, DE MAASBODE

Een hechten band tusschen het Moederland en de Koloniën vormt een abonnement op de groote Nederlandsche katholieke courant.

Voor de katholieke Nederlanders in West-Indië DE MAASBODE! Het voornaamste katholieke dagblad van Nederland met ochtend- en avond-editie.

DE MAASBODE is uitgebreid, overzichtelijk, typographisch keurig verzorgd en rijk geïllustreerd en brengt naast het belangrijke dagelijksche nieuws een schat van wetenswaardige en gezellige lectuur.

De abonnementsprijs voor West-Indië is dezelfde als die voor Nederland en bedraagt, bij toezending per zeepost, slechts *f* 4.50 PER DRIE MAANDEN.

Wil men DE MAASBODE extra vlug ontvangen [illegible]ending per land-mail en dan bedraagt de prijs *f* 10.— PER DRIE MAANDEN.

Overbrugt den afstand, die U van Nederland scheidt, door 'n abonnement op

DE MAASBODE

BUREAU TE ROTTERDAM - - GROOTE MARKT 30.





Sedert 1775 ging de vraag naar Hulstkamp's Oude Genever met volle zeilen vooruit. Door niet te teren op ouden roem, doch door voortdurend een oog in 't zeil te houden en zich aan te passen aan moderne fabricatiemethoden, zal Hulstkamp ook in de toekomst voor niemand de zeilen behoeven te strijken.

HULSTKAMP

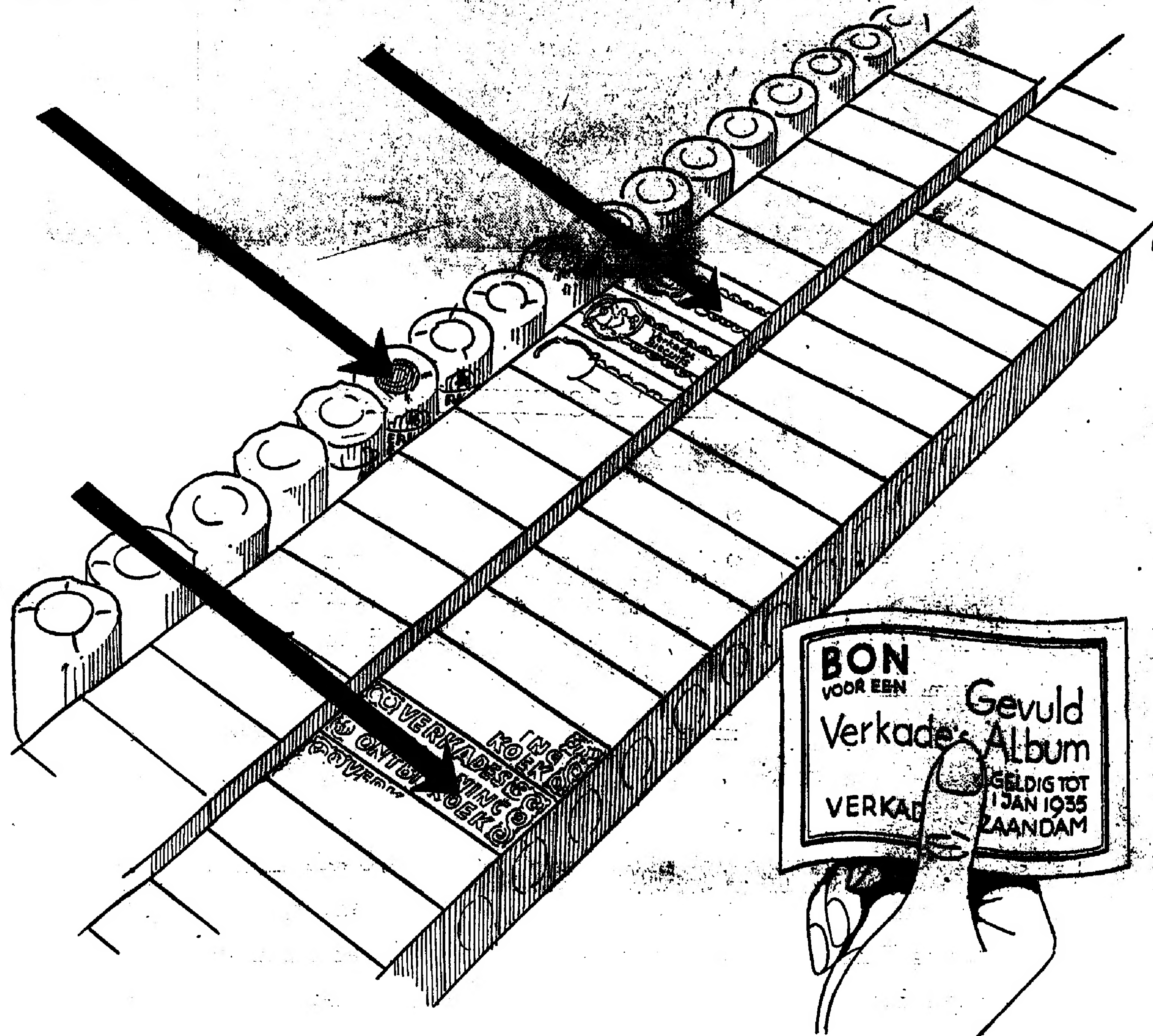
Hulstkamp — een klinkende naam

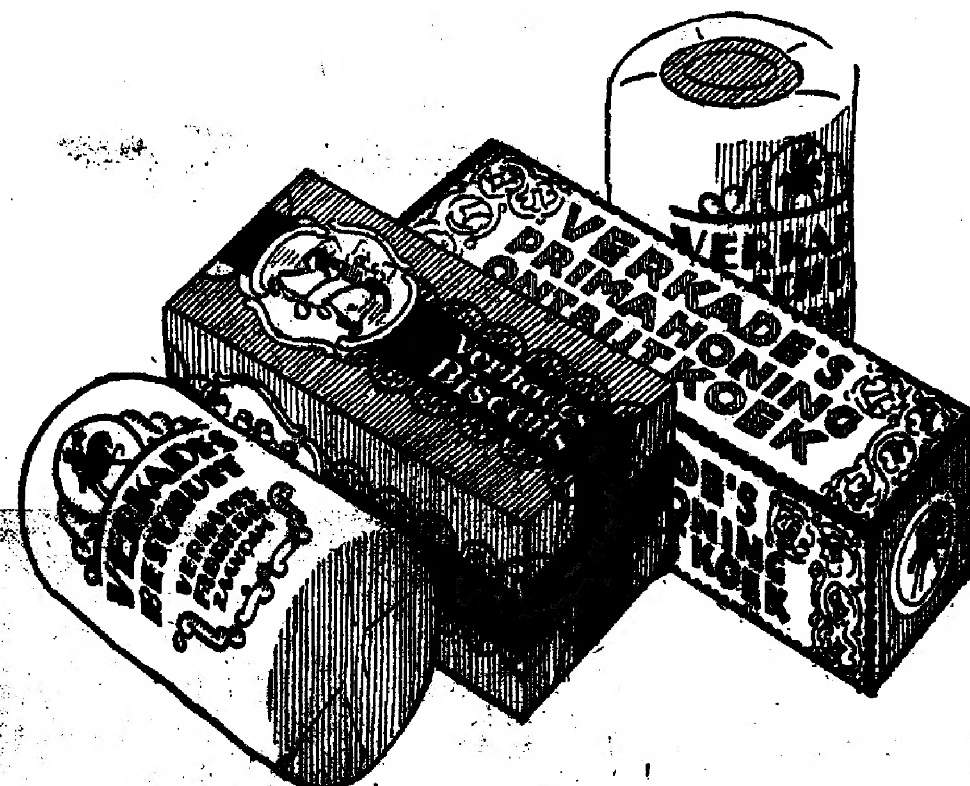
Agenten voor Curaçao:

Firma MENSING & Co.

Postbus 125 - Curaçao

EEN MOOIE KANS





REEDS 25 JAAR LANG verschijnen in Holland de prachtige Verkade's albums, boeken over het leven der natuur, met meer dan 140 schitterend-gekleurde plaatjes en boeiende tekst, werkelijk een kostelijk bezit, doch tot nu toe alleen in Holland verkrijgbaar.

Thans hebben wij U echter goed nieuws mede te deelen: op een bepaald aantal Verkade's artikelen wordt n.l. één verpakking voorzien van een bon voor een gevuld Verkade's album.

Na inzending van een dergelijke bon ontvangt U het album gratis en franco. Gebruik dus regelmatig Verkade's KOEK, BESCHUIT, BISCUIT, WAXINELICHTEN, TOFFEE, enz. om spoedig een goede vondst te doen!

VERKADE - ZAANDAM


TIELEMAN
&
DROS
CONSERVEN FABRIEK
LEIDEN
HOLLAND
EXPORT NAAR ALLE
TROPISCHE GEWESTEN
LEVERANCIERS VAN
ALLE BELANGRIJKE
STOOMVAART
MAATSCHAPPIJEN
ONTWERP BOELAARS

VAN ONZE REDACTEUREN.

DE APOSTELEN DER PERS

De uitspraak, dat de Apostel Paulus in dezen tijd journalist zou zijn geworden, is op zijn gunstigst beoordeeld, een zeer verouderde, die thans ook geen opgang meer maken zal.

Toch kunnen we nog immer spreken van een apostolaat der Pers. En elders in dit blad hebben we, volgens een woord van Veuillot, wat op onze voorgangers van toepassing was, gemeend het woord „apostel" met meer recht op hen te hebben mogen toepassen.

We willen deze bladzijde wijden aan de gedachtenis van hen, die in dit apostolaat aan de Amigoe hebben meegewerkt.

We openen de reeks met:

JORDANUS ENGELBERTUS ANTONIUS ONDERWATER. Ord. Praed.

Geboren 9 November 1850. Priester gewijd 15 Augustus 1876. Aankomst op Curaçao 17 Juni 1881. Redacteur 1 Januari 1884—12 April 1887. Gestorven 13 October 1891 te St. Martin.

V… en zeer verdienstelijken eersten redacteur …len we hier overnemen een gedeelte van het necrologium, wat de Amigoe op 24 October 1891 bij het bericht van zijn afsterven schreef:

Engelbertus Antonius Onderwater werd den 9 November 1850 te Leiden geboren. De opvoeding zijner jeugd werd toevertrouwd aan de Eerw. Zusters Dominicanessen te Schiedam, die de eerste zaden van deugd en godsvreugd in zijn hart stortten, die Gods genade weldra zegenrijk ontkiemen deed. Zijn geopenbaard verlangen om priester te worden, was de oorzaak, dat zijn voogden — want reeds vroeg was hij een wees — hem naar het College der Predikheeren in Nijmegen zonden, waar hij zich spoedig als een talentrijk student onderscheidde en de humaniora glansrijk doorliep. In September 1869 trad hij in de Orde der Dominicanen, waarin hij, als student in de wijsbegeerte en godgeleerdheid, de schoonste verwachtingen voor de toekomst beloofde. Na zijne wijding werd hem een professoraat aangeboden aan het college der Predikheeren te Nijmegen.

Zijn loopbaan scheen van toen af bepaald en zou waarschijnlijk een literairische zijn. De oude talen en de letterkunde, die hij onderwees; de verdienstelijke letterkundige proeven, die in een Nederlandsch tijdsehrift van naam reeds verschenen waren, wettigden eenigszins dit vermoeden. Maar de Voorzienigheid had anders besloten en in 1881 landde hij op Curaçao.

Buiten het gewone parochiewerk zocht daar zijn onvermoeide ijverzucht naar meerderen arbeid. Daarenboven begrepen zijn oversten van den eenen kant, dat hij de talenten door God hem geschonken, niet ongebruikt mocht laten liggen: van den anderen kant, dat het katholicisme op Curaçao weerloos stond tegenover de mogelijke aanvallen, die tegen zijn dogma's, zijn plechtigheden of zijn bedienaren konden gericht worden. Dat was de oorsprong van het katholieke Curaçaosch orgaan, de „Amigoe di Curaçao".

....Het deed ons goed, zoo schreef de „Amigoe" verder, dat al onze collega's op dit eiland een woord van nagedachtenis hebben gewijd aan dien medestrijder. Het was ons een innige voldoening, toen wij zagen hoe onze collega, El Imparcial van zijn waardeering blijk geeft, en hartelijk drukken wij hem de hand bij de betuiging zijner deelneming, die hij ons toezendt.

Men heeft het gevoeld: de Curaçaosche pers heeft een wakkeren strijder verloren. Bijwijlen trad hij als tegenstander op, maar immer als een eerlijke, een ridderlijke, die met open vizier in het strijdperk trad en zijn wapenen hanteerde met een juistheid, die den geoefenden strijder kenmerkt.



J. E. Onderwater O. P.
Eerste redacteur.

De tweede redacteur was Pater

GREGORIUS WILLEM WILLEMS Ord. Praed.

Geboren 26 April 1855. Priester gewijd 15 Augustus 1880. Aankomst op Curaçao 7 April 1883. Redacteur 12 April 1887 —15 Juli 1888. Vertrokken van Curaçao 14 April 1913. Thans rector te Hatert bij Nijmegen.

Het redacteurschap van Pater Willems was **slechts van tijdelijken aard en zoo spoedig dan ook Pater Bebelmans een weinig op** Curaçao was ingeburgerd werd door deze de redactiestaf overgenomen.



G. W. Willems O.P.

JACOBUS ENGELBERTUS BEBELMANS. Ord. Praed.

Geboren 11 October 1857. Priester gewijd 22 December 1884. Aankomst op Curaçao 11 November 1887. Redacteur 15 Juli 1888—7 Maart 1895. Vertrok van Curaçao 7 Maart 1895. Gestorven 7 September 1896.

Voor de levensbijzonderheden nemen we over wat de Amigoe schreef bij het afsterven van dezen redacteur.

Engelbertus Jacobus Bebelmans werd den 11 October 1856 te Rotterdam geboren. Zijn geopenbaard verlangen om priester te worden was de oorzaak dat zijne ouders hem naar het college der Predikheeren te Nijmegen zonden, waar hij zich spoedig als een talentvol student onderscheidde en de humaniora glansrijk doorliep. In het klooster der E.E. Paters Dominicanen te Huisen ontving hij het kleed van den H. Dominicus.

Intusschen nog, voor dat hij priester was geworden, werd hij aangesteld als professor in de humaniora aan het Nijmeegsch college, welke bediening hij ook na zijne H. Priesterwijding eenigen tijd met eere bleef vervullen. Zijn loopbaan scheen van toen af bepaald en zou waarschijnlijk eene litterarische zijn. De verdienstelijke letterkundige proeven, die in het maandschrift de „Rozenkrans" verschenen, waarvan hij een tijd lang redacteur was, wettigden dit vermoeden. De Voorzienigheid had echter over den jeugdigen, talentrijken priester anders besloten. Zij riep hem tot het apostelambt.

Curaçao, waarheen hij zich op bevel zijner oversten in October 1887 begaf, mocht weldra den invloed van zijn Apostolischen arbeid ondervinden. De geloovigen van Aruba, Santa Rosa, Pietermaai en Otrabanda leerden den eenvoudigen, beminnelijken priester liefhebben. In de weinige jaren van zijn verblijf alhier won hij zich de hoogschatting van geheel Curaçao. De armen vereerden hem als hun weldoener, de katholieken beminden hem, andersgezinden gevoelden zich vereerd met zijn vriendschap.

De oprichting en eerste jaren van het katholieke weekblad Amigoe di Curaçao mogen wij bij onzen lezers als bekend veronderstellen. De degelijke en dikwerf scherpe artikelen noodig gebleken in de eerste jaren van zijn bestaan, doen ons nog met weemoed denken aan de welversneden pen van den thans nog met eere genoemden Pater Onderwater, aan wien Z. D. H. Mgr. Petrus van wijk, z.g. de redactie van het nieuwe weekblad had toevertrouwd. Pater Bebelmans scheen de aangewezen persoon om dat erfdeel te aanvaarden, toen Sint Martijn een nieuwen werkkring opende voor pater Onderwater, die op dat eiland te vergeefs heil ging zoeken voor zijn geschokt zenuwgestel.

De laatste jaargangen van de Amigoe liggen ons nog versch in het geheugen. Zeker, **aan geen bekwamer hand kon het weekblad** worden toevertrouwd. Vriend en vijand kan het getuigen, dat hij immer optrad met open vizier, eerlijk, ridderlijk en dat de sierlijkheid van zijn stijl, met de juistheid waarmede hij de wapenen hanteerde den geoefenden journalist kenmerkten.

Ook het hooge bestuur onzer kolonie wist pater Bebelman's gaven te waardeeren, getuige zijne benoeming tot lid der schoolcommissie. Ook hier wederom won hij de achting en het vertrouwen zijner geëerde medeleden, door zijn beminnelijk, eenvoudig karakter.

Helaas! dat zulke gaven niet langer Curaçao mochten ten diensten staan. Een slepende ziekte tijdens zijne parochieele bediening opgedaan sloopten de lichaamskrachten van den physiek zoo sterk gebouwden priester, zij noodzaakte pater Bebelmans te gelijk met zijn hoogvereerden Bisschop Mgr. Joosten verlof te vragen tot herstel zijner gezondheid in 't moederland. Ook daar, niettegenstaande de zorgvuldigste verpleging wilde de ziekte niet wijken, maar verergerde.

Hoe getuigen zijn brieven, die hij ons van uit Holland toezond van de zekere verwachting eenmaal en wel spoedig Curaçao weder te zien, Curaçao en zijn bevolking, die hij had lief gekregen in zijn bijna 10-jarig verblijf onder ons. De Voorzienigheid beschikte het anders. Pater Bebelmans heeft dan zijn arbeidzaam leven geëindigd in den betrekkelijk nog jeugdigen leeftijd van 40 jaren.

Tot zoover de Amigoe di Curaçao. Ook de Curaçaosche Courant, de Imparcial en La Verdad schreven zeer waardeerende woorden over deze te vroeg ontvallen redacteur.



J. E. Bebelmans O.P.

REGINALDUS BERNARDUS JOANNES ANTONIUS REGOUIN. O.P.

Geboren 15 Augustus 1861. Priester gewijd 10 Augustus 1890. Aankomst op Curaçao 27 Mei 1891. Redacteur van Februari 1895—Maart 1896. Vertrokken van Curaçao 3 Sept. 1901.

Na zijn terugkeer uit Curaçao was pater Regouin jarenlang pastoor te Nijmegen, waar hij thans nog zijn belangstelling bewaart voor de Katholieke pers op Curaçao, gelijk uit onderstaande bijdrage blijkt, waarvoor we hem zeer dankbaar zijn.

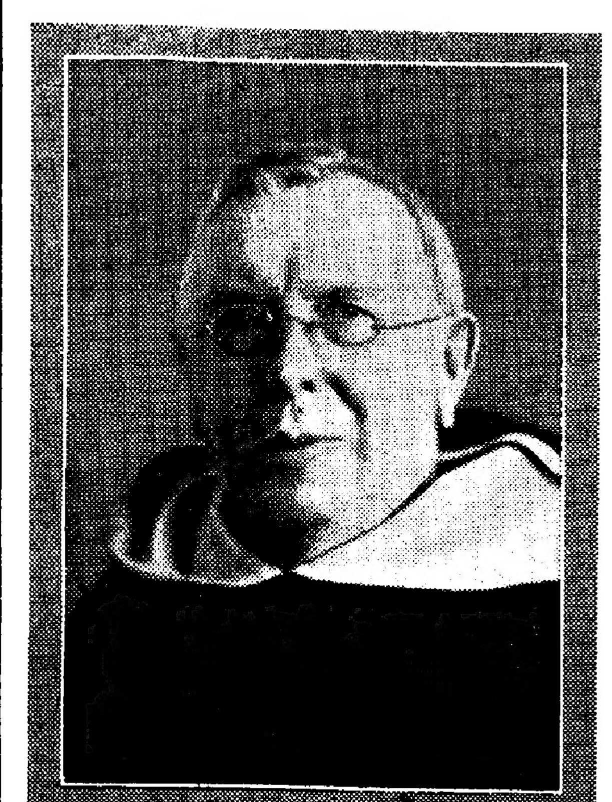
Nijmegen, 16 Juli 1933.

In de eenzaamheid van het Sint Dominicusklooster te Nijmegen, waarin ik na een pastoraat van 26 jaren, naar men zegt, een welverdiende rust geniet, bereikt mij het blijde bericht, dat de Amigoe di Curaçao zijn vijftig-jarig bestaan gaat herdenken. Misschien zijn er nog ouden van dagen die zich mijner gedenken. Met hen en voor hen wil ik eenige data vastleggen en tevens een bewijs geven van mijne sympathie voor het nuttige werk, dat de Amigoe na 50 jaar verricht heeft. Mijn relatie met de Amigoe is niet van langen duur geweest, slechts een jaar, van Februari 1895 tot Maart 1896. Mijn onmiddellijke voorganger als redacteur van de Amigoe was rev. pater Bebelmans, een man van veel kennis met een goede pen en daarbij algemeen geacht. In Curaçao stond men in dien tijd, toen het aantal paters nog niet talrijk was altijd voor verrassingen. Op een morgen van Maart 1896 kwam de schuit van Bonaire binnen met een zieke aan boord, namelijk met rev. van Rijn, pastoor van de Playa. De leege plaats moest worden aangevuld, men stond voor de quaresma, goeden raad was duur en dus besloot de Provicaris, pastoor Ambrosius van Baars, den redacteur van de Amigoe te zenden. Dienzelfden middag vertrok hij met dezelfde bark naar Bonaire, dat was het einde van zijn redacteurschap. Drie maanden verbleef ik op de Playa, vijf maanden op de Rincon, daarna nog een maand op San Willibrordo om in November van dat zelfde jaar voorgoed opgeborgen te worden op het seminarie te Scherpenheuvel.

Tot mijn genoegen kan ik nog mededeelen, dat ik tijdens den duur van mijn redacteurschap een zeer bekwaam medewerker had in den persoon van den WelEd. Heer J. Hamelberg, destijds archivaris der kolonie. Zijne artikelen opgedolven uit het archief vielen bij velen in den smaak en gaven aan de Amigoe een officieel tintje.

En nu staat de Amigoe daar in de volle fierheid van zijn 50-jarig jubilé. Het heeft niet aan strijd ontbroken, maar Gode zij dank haar devies is onbesmet gebleven. Veel heeft de Amigoe bijgedragen om het godsdienstig en zedelijk peil der kolonie te verhoogen. Moge zij nog tal van jaren voortgaan in denzelfden geest. De gelegenheid is te mooi om deze niet te benutten en daarom roep ik aan vrienden en kennissen van harte een bon dia toe.

p. f. REG. REGOUIN, O.P.
Em. Pastoor.

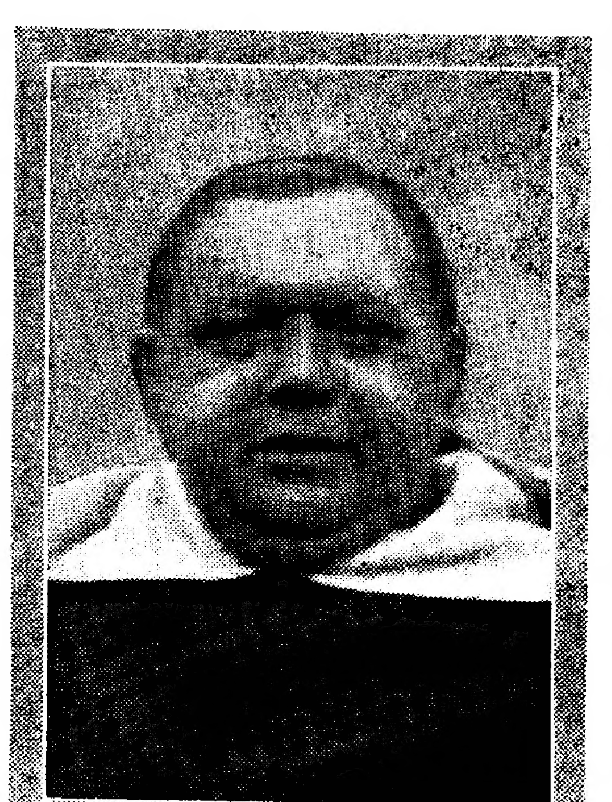


P. B. Regouin O.P.

FERDINAND JACOBUS ANTONIUS VAN DEN DONK.

Geboren 5 Juni 1862. Priester gewijd 6 September 1896. Aankomst op Curaçao 7 September 1886. Vertrok 26 Maart 1919. Gestorven 17 April 1920.

De Eerwaarde heer van den Donk kwam op Curaçao als onderwijzer, maar werd daar 6 September 1896 priester gewijd. We konden niet achterhalen of hij ooit officieël als redacteur van de Amigoe is aangesteld, maar toch heeft hij eenige malen de redactiestaf gevoerd, zij het dan ook ad interim. Zeer veel echter heeft hij in de jaren dat hij op Curaçao werkzaam was, in het blad geschreven en verdient als bijzonder medewerker zeker in dit feestnummer een plaats.



F. J. A. van den Donk.

Evenzoo is het met den priester

VICTOR CORNELIS ZWIJSEN.

Pater van de Congregatie O. L. Vr. Moeder van Barmhartigheid. Geboren 19 Dec. 1858. Priester gewijd 3 Juni 1882. Aankomst op Curaçao 13 Oct. 1894. Vertrokken 1 Aug. 1909. Gestorven 4 Juni 1930.

Pater Victor Zwijsen heeft behalve door tal van artikelen zich ook nog zeer verdienstelijk gemaakt als dichter voor de Amigoe bij groote feesten of plechtige gelegenheden. In talrijke jaargangen vinden we o.a. ieder jaar tegen 31 Augustus een feestgedicht op H. M. de Koningin, waarvoor de dichter dan telkens een persoonlijke dankbetuiging terug ontving.

Pater Victor Zwijsen was ook de eerste redacteur van het Katholieke Volksblad La Cruz; en na zijn terugkeer uit Curaçao eenige jaren hoofdredacteur van het Katholieke dagblad „De Tijd" te Amsterdam. Hij overleed als rector van het krankzinnigengesticht te Coudewater.



Victor C. Zwijsen.
Congr. O. L. Vr. Moeder van Barmh.

HYACINTHUS ALOYSIUS CHRISTIAAN BAARS. Ord. Praed.

Geboren 11 Maart 1865. Priester gewijd 15 Augustus 1891. Aankomst op Curaçao 6 Juni 1892. Redacteur Februari 1897 —November 1901. Vertrokken van Curaçao 20 Nov. 1901. Overleden te Utrecht 11 April 1923.

Onder deze redacteur werd op 1 April 1900 de eerste courant gedrukt op de eigen drukkerij.



H. A. Baars O.P.

RAYMUNDUS JOANNES CLEMENS WAHLEN. Ord. Praed.

Geboren 11 Januari 1871. Priester gewijd 10 Augustus 1896. Aankomst op Curaçao 31 Augustus 1898. Redacteur van de Amigoe van 1901—1918.

Na het jaar 1918 nam Pater Wahlen verder de redactie op zich van het in het papiamentsch verschijnend weekblad La Cruz, wat thans verreweg de meest gelezen krant is van het gebiedsdeel.

Enkele jaren geleden werden de verdiensten van dezen Missionaris geëerd door zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Het doet ons genoegen een plaats te kunnen geven aan onderstaande bijdrage van dezen oud-redacteur.

Mgr. van Ewijk ten volle overtuigd van de hooge noodzakelijkheid een eigen courant te moeten uitgeven, stichtte de Amigoe di Curaçao tot verweer tegen de menigvuldige aanvallen van de R. K. Missie in de Curaçaosche pers.

In Pater Jordanus Onderwater had de Bisschop een alleszins begaafd en bekwaam redacteur gevonden, maar diens opvolgers waren te zeer overladen met Missiearbeid om nog veel tijd beschikbaar te hebben voor redactiewerk. Zoo kon het blad in den beginne slechts uiterst langzaam groeien en tot ontwikkeling komen.

Nieuwtjes schrijven en polemiek voeren ging nog, maar voor een degelijk hoofdartikel ontbrak dikwijls de noodige tijd. Dan werd De Graafsche Courant of een ander op Curaçao minder verspreid blad, een uitkomst in den nood en leverde 'n mooi hoofdartikel en tweede artikel.

De gestadige wisseling van redacteur hielp ook al niet mee om de Amigoe die, als uitgegeven door de R. K. Geestelijkheid, eenig prestige had op te houden, tot hooger bloei te brengen.

De redactie werd door de Paters als een bijbaantje beschouwd, waarvoor niemand werd opgeleid en dat een ieder zoo gauw mogelijk op eens anders rug trachtte te schuiven.

Is het dan wonder, dat eindelijk door de Oversten, die de krant op hooger peil wenschten, werd ingezien, dat het redigeeren van een courant evenzeer Missie-arbeid was als al het andere werk en een vol man eischte, die hoofdzakelijk daaraan zijn tijd besteden kon?

Maar in een Missie zijn de werkers immer weinig en het werk altijd veel. Telkens werd het met een nieuwen redacteur beproefd, maar ook herhaaldelijk ging de redactie weer onder in de geestelijke bediening.

In Augustus 1901 kwamen echter op het onverwachts door opheffing van het Groot Seminarie Scherpenheuvel meerdere arbeiders vrij voor den wijngaard des Heeren en zoodoende kon toen ook gedacht worden aan de benoeming van een afzonderlijk redacteur van de Amigoe.

Het lot viel op Jonas; de overige oud-professoren kregen een mooie pastoors plaats, terwijl de President van het Seminarie, de Zeereerw. Pater R. Regouin met de Eerw. Broeders naar Holland repatrieerde.

Het redactie-archief, mij overgedragen, bestond uit een schaar, een lijmpot en een doos knipsels. Geen klapper, zelfs geen volledige collectie der verschenen jaargangen.

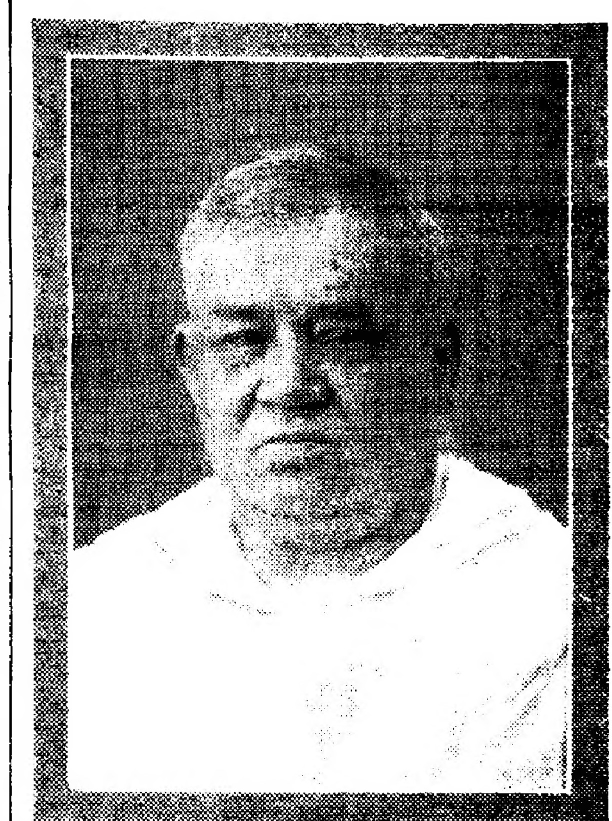
Toen voor de eerste maal een officieel Gouvernementsstuk verscheen in de Amigoe, dachten ze, dat ik het gestolen had. En toch had ik er eerlijk den heer Neumann, den Gouvernementsdrukker, een dubbeltje voor betaald, want een tarief bestond er toen nog niet, daar niemand die stukken kwam koopen.

Door geregelde publiceering dezer stukken wist de Amigoe de belangstelling voor openbare aangelegenheden bij het publiek op te wekken en te onderhouden. Thans bestaat er wel degelijk een tarief voor Gouvernementsstukken en zijn verschillende personen er op geabonneerd.

De zaal van den Kolonialen Raad werd door geen publiek bezocht en de vergaderingen, zelfs over de begrooting, door bijna niemand bijgewoond.

De toenmalige voorzitter, de heer van der Bossche, was zoo vriendelijk mij een stoel te laten brengen en een plaats aan te wijzen naast den onder-voorzitter. De leden van den Raad schenen de belangstelling van de Amigoe te waardeeren, want al heel spoedig vroegen de heer Charles Jones en diens vriend, de heer R. Royer, een tafel voor de pers, die achter in de zaal kwam te staan, waar nu nog de perstribune is.

De leden van den Raad gingen nog verder in hun appreciatie en bij voorkomende vacature stelden zij den redacteur van de Amigoe candidaat. Met hoofdschudden beduidde ik den heeren, dat daar niets van komen kon en zoo bracht een R. K. Geestelijke het in den Curaçaosche Raad slechts tot een herstemming.



R. J. Wahlen O.P.

Behalve de zittingen van den Kolonialen Raad werden ook de vergaderingen van het Algemeen Nederlandsch Verbond en Onze Vloot, waarvan de redacteur mede-oprichter was, trouw bijgewoond en verslagen, evenals de verschillende andere publieke bijeenkomsten. Kortom men zag den redacteur overal en des Donderdags geregeld op het kantoor van den K. W. I. M. bij den heer de Vries en op de Gouvernementssecretarie, bij den heer Hamelberg.

Alle hoofdambtenaren waren ons bevriend, een klein briefje was genoeg om ten allen tijde de noodige inlichtingen te bekomen, welke gaarne werden verstrekt. Zoo ontwikkelde zich de Amigoe tot de hoogte van een betrouwbare courant, waarin de geschiedenis der Kolonie en van de Missie zoo volledig mogelijk werd geboekt.

Nieuw benoemde Gouverneurs en hoofdambtenaren gingen geregeld in Den Haag op het Ministerie zich op de hoogte stellen van hun nieuwen werkkring en ontvingen daar ter inzage de laatste jaargangen van de Amigoe. Een bewijs dat de hoogere autoriteiten toch wel eenig gezag aan de Amigoe toekenden.

Een abonnement op de knipsels van Vaz Diaz overtuigde ons, dat de Vaderlandsche pers goede nota nam van ons blad. Ook in de Koloniale Raad, in Eerste en Tweede Kamer werd de Amigoe aangehaald. Dankbaar herinneren wij aan den heer A. C. A. van Vuuren en Mgr. Dr. Nolens z.g.



M. H. Kösters O.P.

Het beste bewijs, dat de Amigoe in den smaak viel, was wel de spontane medewerking van confraters en leeken.

De hoogstaande origineele Ditjes en Datjes van Jan Paul kregen een welverdiende vermaardheid.

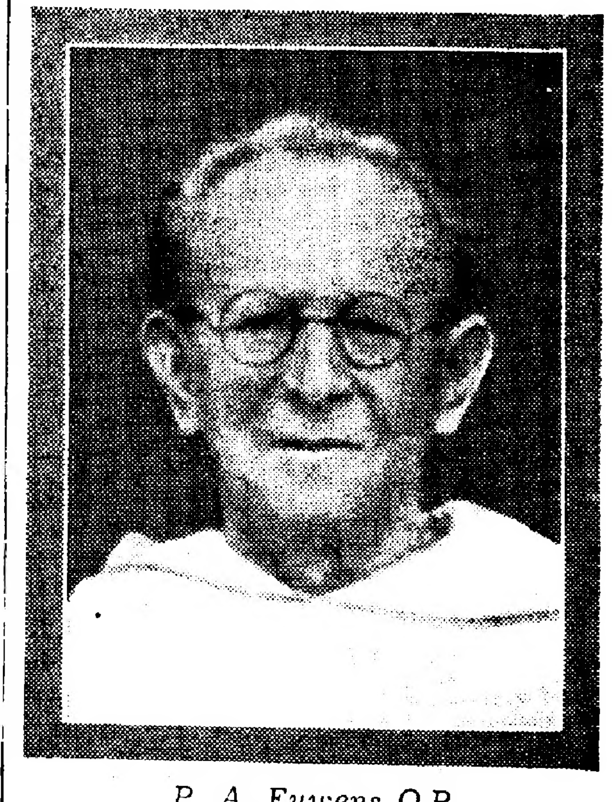
De Geschiedkundige Sprokkelingen van den Zeereerw. Pater A. Euwens werden met graagte gelezen en als kostbaar materiaal zuinig bewaard.

De Bovenwindsche Stemmen en Correspondenties van de eilanden Aruba en Bonaire vestigden de aandacht der lezers op deze, ook grootendeels op Curaçao onbekende eilanden.

En dit alles toen er nog niks te koop was op Curaçao en er in de verste verte nog geen olielucht te bespeuren viel.

Saai en taai was het leven en het kostte heel wat moeite iederen Zaterdag de krant eenigszins lezenswaard te maken.

Allemaal anders is dit nu geworden met de glorierijke intree van het groot-bedrijf, de olie, fosfaat en scheepvaart. De handel bloeide als nimmer te voren. Niet meer is Curaçao alleen bekend om zijn olienootjes en



P. A. Euwens O.P.



Jan Paul Delgeur O.P.

likeur. Het is een wijdvermaarde oliehaven geworden, er is leven; er is vertier; ook nog nu, schoon de boomtijd al lang voorbij is.

Heel wat zwaarder eischen worden er thans gesteld aan het redacteurschap dan in 1901, toen alles nog onder den rotsigen bodem verborgen lag en niemand Curaçao zulk een schitterende toekomst had durven voorspellen. Maar het is geen geringe verdienste van de Amigoe gestadig te hebben meegewerkt aan de ontwikkeling der Kolonie, nu vijftig jaren lang.

Het redacteurschap is in goede handen, die het blad mogen brengen tot nog hooger bloei in de lengte van dagen.

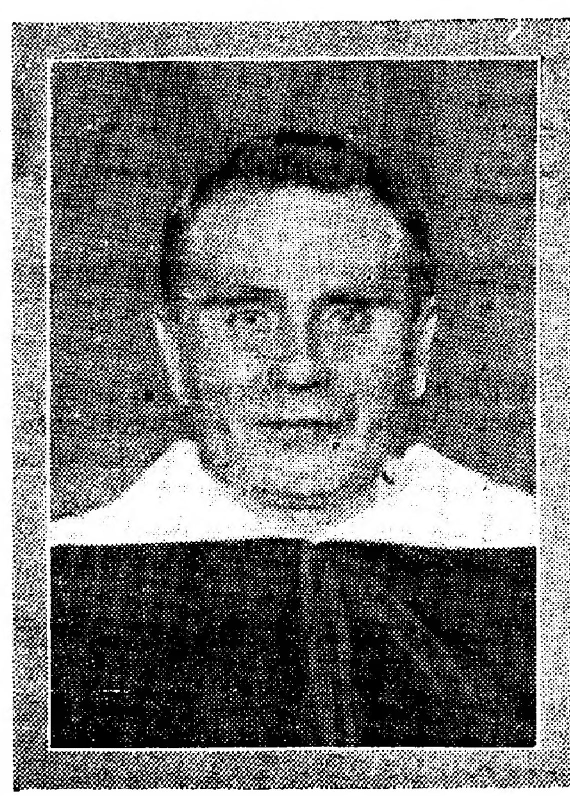
MARCOLINUS HERMANUS JOSEPHUS KöSTERS. Ord. Praed.

Geboren 21 October 1889. Priester gewijd 10 Augustus 1915. Aankomst op Curaçao 14 Maart 1918. Vertrokken van Curaçao April 1927. Thans Duitsch zielzorger te Amsterdam.

AMBROSIUS PETRUS EUWENS. Ord.Praed.

Geboren 6 Juli 1868. Priester gewijd 15 Augustus 1893. Aankomst op Curaçao 26 Juli 1896.

Was sinds zijn komst op Curaçao een zeer gewaardeerd medewerker en van Maart 1919 tot November 1926 met de redactioneele leiding belast. Vooral zijn artikelen op historisch gebied trokken zeer de aandacnt en zeer terecht noemde het Koloniaal Weekblad nog onlangs Pater Euwens de beste historicus van Curaçao. Doch ook zijn artikelen op ander gebied werden met belangstelling gelezen. Uit latere jaren noemen we de kwestie der watervoorziening en oeververbinding. Van de talrijke rapporten die specialisten als Boeke, Rutgerink, Kraus, Molengraaf, etc. over 't gebiedsdeel schreven, vinden we van zijn hand in de Amigoe, steeds beredeneerde verslagen en degelijke critiek.



P. I. Verriet O.P.

Enkele jaren geleden werd hij om zijn verdiensten door H. M. de Koningin benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Tot onzen spijt hadden wij bij het afdrukken de door hem beloofde bijdrage nog niet ontvangen.

JAN PAULUS DELGEUR. Ord. Praed.

Geboren 24 October 1869. Priester gewijd 10 Augustus 1896. Aankomst op Curaçao 18 Juli 1897. Overleden

Ofschoon Pater Delgeur nimmer de redactie gevoerd heeft van het jubileerend weekblad, verdient toch zijn naam hier vermelding, om zijn meer dan dertig-jaren medewerken. Pastoor op St. Eustatius stuurde hij zijn eerste pennevrucht als ingezonden stuk, welke zoo insloeg, dat in het volgend nummer een schrijven kwam van „dat smaakt naar meer", en sindsdien zijn geregeld blijven verschijnen zijn „ditjes en datjes", eerst van St. Eustatius, later van St. Martin en tenslotte van Curaçao.

Hij was de man van onder de streep, met een populariteit onder het lezend publiek, als in onze vijftig jaren, geen redacteur misschien ooit genoten heeft.

Met zijn eigen stijl, frisch en vlot, wist hij al lachend de waarheid te zeggen, maar zeer dikwijls ook gevoelige waarheden.

Een woord van hulde aan dezen buitengewonen medewerker zou in dit feestnummer zeker niet mogen ontbreken.



H. M. Hulsman O.P.
Tegenwoordige redacteur, thans met verlof.

PETRUS INNOCENTIUS VERRIET. Ord. Praed.

Geboren 4 November 1880. Priester gewijd 15 Augustus 1905. Aankomst op Curaçao 10 Mei 1909. Redacteur December 1926—Mei 1931.

Was oprichter en redacteur van de in de volkstaal geschreven Union, het orgaan van de Curaçaosche R. K. Volksbond, en werd in November 1931 benoemd tot Apostolisch Vicaris van Curaçao.

MAURUS HULSMAN. Ord. Praed.

Geboren 23 Juni 1891. Priester gewijd 15 Augustus 1918. Aankomst Curaçao November 1926. Redacteur sedert Mei 1931.

Na eenige jaren redacteur te zijn geweest aan het Nederlandsche blad de Waalbode, kwam hij naar Curaçao, was eerst medewerker, later redacteur. Tijdens zijn verlof wordt de redactie waargenomen door Pater

REGINALDUS DELLAERT

Geboren 9 Mei 1897. Priester gewijd 1 April 1923. Aankomst op Curaçao 1924.

Tot zijn spijt, ontving de samensteller op zijn verzoek om portret en bijdrage, nog geen antwoord.

CREDO PUGNO

ONDER dit hoofd, het devies van den grooten emancipator der Nederlandsche katholieken, Dr. H. Schaepman, meenen wij hier eenige regels te mogen wijden aan de vijftig-jarige redactie van het jubileerende weekblad.

Ook de Amigoe zou in zijn devies, deze woorden hebben kunnen neerschrijven Credo-pugno. Want zijn tien lustra hebben bestaan in een geloovend strijden en een strijdend gelooven.

Immers het weekblad was niet gesticht om de nieuwsbladen met een te vermeerderen, zooals de eerste redactie in het program zeide: maar het was een stuk Apostolaat.

Juist kort voor de oprichting van dit Curaçaosche weekblad had de toenmalige Paus Leo XIII geschreven: „Een goede katholieke krant is een voortdurende Missie". En de Bisschop van Curaçao in die dagen Mgr. P. van Ewijk, voelde evenzeer de groote noodzakelijkheid van een katholiek blad, om een tegenweer te hebben tegen de aanvallen, waaraan het katholieke geloof op Curaçao iedere week bloot stond van de zijde der niet-katholieke bladen.

In den strijd dus werd het katholieke blad geboren; in Pater Jordanus Onderwater vond Mgr. van Ewijk een strijdbaar redacteur en de eerste jaargangen van de Amigoe dragen ook duidelijk een polemisch karakter.

Hoewel de vorm der eerste Amigoe's, een krant is, is toch de inhoud van de eerste jaargangen veel meer overeenkomend met het Nederlandsch polemische tijdschrift, wat we uit die dagen kennen, „het dompertje van den ouden Valentijn".

Toch valt er wel een duidelijk pogen waar te nemen, om aan het blad het zoogenaamde continentaal-katholieke-pers-type te geven, d.w.z. een blad met algemeenen inhoud, met berichten over politiek, handel en nijverheid, industrie en landbouw, litteratuur en kunst, en gemengd allerlei.

Het was heel begrijpelijk dat een Nederlandsche redactie deze richting insloeg, daar toendertijd en ook nu nog, de Duitsche, Nederlandsche, Belgische en Fransche katholieke dagbladen van dat uitgesproken type zijn. Zij willen bovendien niet alleen nieuwsbladen zijn, doch ook organen, waarin de meeningen openlijk tot uiting komen, al zorgen ze er ook angstvallig voor, dat ze niet tot het type-kosterblaadje vervallen.

Uit utiliteitsgronden geven deze dagbladen zich soms een zuiver wereldsch cachet of hullen zich in het gewaad der neutraliteit om die lezers niet van zich te vervreemden, die geen uitgesproken clericaal blad of een partij-orgaan wenschen.

We schreven dan, dat de Amigoe-redactie steeds gepoogd heeft dit perstype te bewaren: maar in dat pogen is men niet steeds geslaagd.

En waarom niet?

De groote Fransche katholieke journalist Louis Veuillot schreef eens: J'ai pratiqué la presse toute ma vie, et je l'aime pas: je pourrais dire, que je la haïs: mais elle appartient à l'ordre respectable des maux nécessaires".

„Ik ben geheel mijn leven journalist geweest en toch hou ik niet van dat beroep; ik zou zelfs kunnen zeggen, dat ik het haat, maar de krant is een noodzakelijk kwaad".

Veuillot wilde hiermee zeggen, dat zijn journalisme niet zoozeer roeping was, maar meer Apostolaat.

Dit kunnen hem nazeggen de verschillende redacteuren die aan de Amigoe in den loop der jaren hun krachten gegeven hebben.

In een Missie met betrekkelijk weinig arbeidskrachten zal het steeds moeilijk zijn een geschikt persoon te vinden, die met de leiding van een krant kan belast worden.

Bij de oprichting en stichting van een leerstoel in de journalistiek aan een onzer Nederlandsche Universiteiten is er uitdrukkelijk en herhaaldelijk op gewezen, dat een journalist niet gemaakt kan worden: het is een aanleg, een roeping, een kunst.

En hierom werden aanstonds verklaard de moeilijkheden, die er bijna steeds waren bij het vinden van geschikte redacteurs voor de Amigoe di Curaçao. Daar kwamen nog bij de vele tijdelijke waarnemingen die steeds noodig waren bij verlof of ziekte; dan de meer of minder hooge opvattingen die de leidende persoonlijkheden hadden van de belangrijkheid van het ambt van redacteur. Wat schrijver dezes hier bedoelt, wordt eenigszins verduidelijkt in het artikel, wat de vroegere redacteur P. Regouin geschreven heeft in dit feestnummer.

Onder de geestelijkheid, waaruit de redactie op Curaçao gerecruteerd moest worden, was momenteel misschien wel een goed apologeet, een goed predikant, een goed stylist te vinden, maar een goed journalist was dikwijls zeldzaam.

Vandaar de up and downs, waardoor de waarde der jaargangen zeer varieeren.

Veel, al te veel zelfs, werd dikwijls geknipt, ook uit vroegere jaargangen. Halve kolommen necrologia werden soms letterlijk overgeschreven, alleen dan met verandering van naam en data.

Sommige Amigoe's zelfs missen alle plaatselijke kleur. Is er dan toen dat heele jaar niets bijzonders gebeurd, zoo vroegen we ons af, wat een aanleiding kon geweest zijn tot een degelijk hoofdartikel? Hoofdartikelen van heele jaargangen konden evengoed geplaatst worden in Nederlandsche katholieke bladen, en waren dan ook dikwijls met of zonder bronvermelding aan dergelijke bladen ontleend.

Andere jaargangen echter zijn echter uitingen van de historie contemporaine en leven geheel mee met het wel en wee van het gebiedsdeel. Geen nieuwe bron van welvaart kon worden aangeboord, of de Amigoe wist er dan de belangstelling voor te wekken en voor de geschiedbeschrijving van Curaçao zal men deze jaargangen niet zonder schade kunnen missen.

In het gedenkboek: „*Het Katholieke Nederland*" schreef in 1913 het toenmalige kamerlid A C A van Vuuren de vleiende getuigenis: „De uitwerking van den Amigoe op de openbare meening is dan ook steeds meer zichtbaar. Op dit oogenblik is de Amigoe onbetwist het best geredigeerde en belangrijkste blad in de Kolonie".

Met een enkel woord spraken we reeds over het polemische karakter der eerste jaargangen van de Amigoe. Toch vinden we in die eerste jaargangen echter niet een volledige weerklank van wat het publiek uit de toenmalige Curaçaosche pers te hooren kreeg; want een artikel van 28 Februari 1885, getiteld: „De Curaçaosche Courant en de Katholieken van Curaçao" spreekt over „de achterbuurt der Curaçaosche pers en met de luiden die daar wonen, kunnen we als fatsoenlijk man geen polemiek aangaan".

Op een bepaalde Curaçaosche pers werd dus door de Amigoe niet gereageerd.

Polemiek vinden we in die jaargangen dan ook haast uitsluitend met de Curaçaosche Courant, die echter ook weldra den goeden toon scheen kwijt te raken, zoodat op 28 Februari 1885 de Amigoe ook met dit blad den eerlijken strijd opzegde en een artikel schreef:

De Curaçaosche Courant en de Katholieken van Curaçao.

We doen uit het artikel enkele grepen:

„De C. C. kan op een onafzienbare reeks van artikelen, neen, van copiëeringen uit de Nederlandsche couranten met fierheid wijzen, die zij haar overlang leven bijeen heeft gebracht.

. . . .

De C. C. toch, vooral sinds zij zulke helpers gekregen heeft, zakt hoe langer hoe meer naar de achterbuurt der Curaçaosche pers, en met de luiden die daar wonen, kunnen wij als fatsoenlijk man geen polemiek aangaan. En zelfs afgezien daarvan, hoe kan men met iemand redeneeren, die zoo onlogisch is dat hij stokstijf blijft volhouden, dat tweemaal twee niet vier maar vijf is? of disputeeren over historie met iemand, die getracht heeft haar te leeren alleen uit den een of anderen roman van de laagste soort? Wij zouden naderhand nimmermeer den gewijden tempel der Historia durven binnentreden, indien zij wist, dat wij over Haar Edele gesproken hadden met lieden, die haar zoo door het slijk sleuren, als de helpers der C. C. dezer dagen gedaan hebben; want in allen ernst, de veridiciteit van Moeder de Gans, in hare vertelsels van Roodkapje en Blauwbaard, steekt nog heerlijk af bij de would-be-historische beschouwingen van straks genoemde haspelaars.

. . . .

De C. C. kan nu gerust voortgaan, elken Vrijdag hatelijkheden voor hare katholieke lezers op te disschen, geholpen door wie ook.

Wij zullen haar geschrijf niet wederleggen, wij hebben straks uitgelegd waarom niet, en men neme ons niet kwalijk, dat wij zorg dragen voor ons fatsoen. Maar dit staat bij ons vast, dat indien de C. C. blijft voortgaan met de katholieken in hun Godsdienst te hoonen, en toch die 800 gulden *) jaarlijks op te strijken, wij gedurig en zoo luid wij kunnen, het publiek zullen wijzen op de schreeuwende onrechtvaardigheid, dat zijn penningen worden aangewend, geheel en al in strijd met de inzichten van hen, die over de openbare gelden hebben te beschikken".

Tot zoover de Amigoe-redacteur uit het jaar 1885.

Van welk een minderwaardig gehalte, zoowel in ideëen-inhoud als litterair opzicht de bestrijding soms was, willen we illustreeren met een citaat uit een 2 kolommen lang gedicht, onder den titel: „De Bliksem, geen straf", wat verscheen in „De Vrijmoedige" van 18 November 1886. Het fraaie stuk poëzie was geschreven door een zich noemende Mijnheer Ik, naar aanleiding van het inslaan in enkele kerken, bij gelegenheid van een geweldig onweer. Voor hen die met Curaçao onbekend zijn, willen we hierbij vermelden, dat het aldaar hoogst zelden, maar wel geweldig onweert; de kerken liggen meestal op heuvels en zijn niet voorzien van bliksemafleiders.

Hier volgt dan het citaat, overgenomen uit de Amigoe di Curaçao, November 1886:

God schiep uit min alleen den Hemelboog.
De priesterschaar schept Hel uit gal en loog,
En in hun dwaas gebral, vergeten zij
Zich, 'n slechten dus hun eigen hiërarchy;
Want treffen slechts de flitsen van Omhoog,
Wat gruwelijk is, wee o'er den Tempelboog,
Van Jozef's kerk, St. Rosa's bedehuis.
Het stadskonvent, en Barber's 's torenkruis.
Die zijn dan oorden van ongeregtigheid,
Want 's Hemelsvuur heeft allen gekastijd.

Maar niet alleen aan de in het Nederlandsch verschijnende bladen moest de Amigoe zijn aandacht wijden, ook in de Spaansche taal verschenen er op Curaçao kranten en zelfs nog meer als in het Hollandsch.

Zelfs vonden we dat eenmaal door een dergelijk Spaansch blad, La Cronista, aan de Amigoe het verwijt gemaakt werd, dat het blad in het Nederlandsch de rechten zijner zaak verdedigde.

De A. d. C. diende echter genoemd blad van antwoord en schreef o.a.: „Wij leven hier in een *Hollandsche* Kolonie; de Amigoe di Curaçao is een in het Hollandsch geredigeerde courant, en te zeer hebben wij het moederland lief, dan dat wij hier op Hollandsche grond onze rechten zouden verdedigen in eene andere taal, dan welke het moederland ons geleerd heeft". Amigoe no. 657, 1896.

De strijdwijze van deze in het Spaansch verschijnende bladen was meestal nog van minderwaardiger gehalte.

Aan het adres van genoemde bladen, schreef dan ook de Amigoe in het boven geciteerde nummer: „die bij voorkeur de Spaansche taal kiezen, in hun oog als de meest geëigende — men zou zulks bijna met ernst beweren, gelet op de producten van een zekere pers in den laatsten tijd — tot het doen van schandelijke en aanstoot gevende verhalen, die spotten met alle begrip van fatsoen".

Steeds is deze strijd meer *door* dan *tegen* een minderwaardige Curaçaosche pers, gedurende de tien lustra van de Amigoe blijven voortduren. We zeggen „meer *door* dan *tegen*", want meestal en zeer terecht reageerde de Amigoe niet op wat de eerste redacteur Pater Onderwater, reeds noemde „de scheldwoorden en dolhuistaal, vergezeld van vliegende straatsteenen uit een befaamde achterbuurt der Curaçaosche pers".

In ons archief bewaren we nog een brochure, uitgegeven in 1906 door Phyllomanicus te Nijmegen en getiteld „Lieve Manieren van zekere Curaçaosche pers".

In genoemde brochure heeft toendertijd de Nederlandsche pers eens kennis gemaakt met de vele fraaiigheden, die alleen nog maar in de Onderwijsstrijd den katholieken naar het hoofd geslingerd werden.

Veelal schreven we reeds, werd er van katholieke zijde niet op gereageerd, maar in 1919 toch oordeelde de toenmalige bisschop Mgr. Vuylsteke het noodig om in een herderlijk schrijven op 8 September zijn volk te vermanen over de slechte pers.

Naar aanleiding van dit schrijven stond een leger op van katholieke mannen en jongelingen, om een door allen onderteekende open brief te richten aan het meest gemeene Curaçaosche blad, dat zich nog wel Voz di pueblo, de Stem des Volks dorst te noemen.

De practische daden echter van het volk waren nog veel welsprekender als het schriftelijk protest, het blad werd niet meer gelezen en moest spoedig zijn uitgave staken.

In de voorhoede stond de Amigoe ook in den strijd voor het onderwijs.

In hetzelfde jaar dat de Amigoe werd opgericht, in 1884, kwam de Koloniale verordening, regelend het onderwijs in de Kolonie Curaçao, tot stand en werden de eerste openbare scholen gebouwd. De strijd voor de schoolsubsidie kunnen we hier niet verhalen; maar de successen in den loop der jaren verkregen, met tenslotte de algeheele gelijkstelling is mede te danken aan de Amigoe, vooral ook door de invloed van dit blad in het moederland. Het blad is het meest genoemde om niet te zeggen eenige orgaan, wat aangehaald wordt bij de Curaçaosche besprekingen in de Kamers der Staten Generaal.

Dat in den strijd voor de belangen van gebiedsdeel en volk, er tusschen redactie en Bestuur wel eens meeningsverschillen bestonden, soms zelfs zeer ernstige, zal niet alleen een ieder kunnen begrijpen, maar velen, die met het Curaçaosche leven op de hoogte zijn, zich ook nog kunnen herinneren.

Over het algemeen is het toch steeds een streven geweest van de redactie om tegenover het Bestuur in een zoo prettig mogelijke verhouding te staan. En over die verhouding in de laatste jaren schrijft de huidige bewindsman van het gebiedsdeel, Gouverneur van Slobbe: „Ofschoon de Amigoe tegenover het Bestuur een vriendschappelijke houding aanneemt, schroomt het blad niet in behoorlijken vorm, onomwonden critiek uit te oefenen".

Er zijn wel tijden geweest, dat de pers zoowel in Oost als West, een homerischen strijd voerde tegen de haast absolute macht van wat men in de Oost noemde „de administratie".

Wat jaren geleden een bekend ziekte verschijnsel was in onze Koloniale pers, denken we maar aan Zentgraaf en Wijbrands, daaraan schijnen thans ook nog wel eens enkele Curaçaosche bladen te lijden: n.l. de zucht tot het voeren van zeer persoonlijke polemieken, ontaardend in scheld en raaspartijen, die dikwijls de grenzen van het behoorlijke of zelfs maar toelaatbare verre overschrijden.

De Amigoe is er in een enkel artikel ook wel eens besmet mee geweest, al kunnen we bij dit blad gelukkig niet spreken van „doornige wegen van persdelicten" zooals dat bij Indische bladen het geval is.

Diezelfde weg ook thans nog te bewandelen zou een anachronisme zijn: immers hoezeer in sommige harer uitingen het bestuur ook thans nog critiek behoeft, zoo heeft het gezagsapparaat in den tegenwoordigen tijd veeleer steun dan critiek noodig; nu niet zoozeer de fouten welke dit systeem aankleven worden bestreden, doch er van sommige zijden een campagne gevoerd wordt tegen het systeem als zoodanig tegen het gezag van den Hollander.

Het is in dit afgeloopen jaar zelfs gebleken (bij de pamflettenverspreiding tijdens de Zwijgerfeesten) dat ongewenschte vreemdelingen daaraan debet zijn.

Hiervoor dan ook, alsmede vooral voor communistische tendenzen, zal de Curaçaosche pers zich hebben te hoeden niet alleen. maar in 't belang van volk en land hebben te waken en te waarschuwen.

Uit wat we zien in andere landen, vooral Koloniale gebiedsdeelen blijkt, dat een der voornaamste strijdmiddelen van het communistisch streven is, het aanwakkeren van de rassenhaat.

Ook in de laatste jaren zijn er op Curaçao elementen opgestaan, die niet meer zoeken naar wat ons vereend, maar die de rassenstrijd naar voren schuiven, en die helaas voor hun opruiend geschrijf plaats vinden in enkele bladen van de Curaçaosche pers.

En zoo iets verbittert, dan is het de rassenstrijd: zelfs de zakelijkste critiek wordt op het ras getrokken, zelfs de meest onschuldige stemming is niet vrij van rassentimenten.

Kon een vroegere redactie misschien nog successen boeken, wee dengeen van 't eene ras, die critiek waagt uit te oefenen op het andere; rassenwaan en rassenhaat zullen hem in de schoenen geschoven worden.

Geheel anders is de strijd thans dan vijftig jaren geleden, toen de Amigoe zijn eerste schreden zette in het Curaçaosche leven. Maar strijd is er nog en zal er blijven ook.

Echter kan het de vraag zijn of de Amigoe di Curaçao, en in het algemeen de pers die zal blijven voeren.

De aandacht van het publiek voor de krant neemt over de geheele wereld eerder af dan toe, voornamelijk tengevolge van het feit, dat enkele voorname functies van de krant geleidelijk door andere instellingen worden overgenomen.

Zoo heeft de radio, die reeds thans een veel grootere verspreiding heeft dan de telefoon, een groot gedeelte van de nieuwsverspreiding tot zich getrokken en zij heeft overal de neiging op dit terrein voort te gaan.

Hoeveel krantenlectuur verder overbodig is geworden door de journaals in de bioscopen is niet bij benadering te schatten. Amerika kende al jaren geleden de bioscoop, die zich in nieuwsfilms specialiseert, 's morgens om tien uur al open gaat en den geheelen dag door, telkens opnieuw zijn programma afdraait.

Mr. L. J. Plemp van Duiveland is in zijn boek „Journalistiek in Nederland" van meening, dat de pers als „opinion-reflecting" en vooral als opzettelijk „opinion-making" instrument aan beteekenis verliest.

We kunnen deze meening van Plemp van Duiveland laten voor wat ze is en het dan toch eens zijn met den Franschman George Bourdon, dat de presse d'opinion een grooter toekomst heeft dan de presse d'information, die ondanks haar krachtigen weerstand toch zal verdrongen worden door de moderne techniek van de radio.

Deze woorden van Bourdon vinden we al bewaarheid in den huidigen toestand op Curaçao, waar de Amigoe zonder persberichten, zonder telegrammendienst, als „presse d'information" in wereldnieuws achterstaande bij de andere Curaçaosche bladen, toch het meest invloedrijke blad is in het gebiedsdeel, omdat ze is „opinionreflecting" en „opinionmaking".

Deze uitdrukking van „het meest invloedrijke blad" zou wellicht uit onze mond rieken naar eigen roem. Maar boven hebben we deze uitdrukking reeds neergeschreven, als zijnde van den oud-journalist-kamerlid van Vuuren.

Uit latere jaren echter hebben we nog een dergelijk getuigenis van het Handelsblad, wiens redacteur Bruna een reis naar de West maakte.

In het blad van 10 Augustus 1928 lezen we:

„Wat er aan „pers" op Curaçao is, de „Amigoe", die door de Missie wordt geredigeerd. . . ."

Vereerender kan het haast niet, wanneer er in dit citaat niet op zou volgen:

(De Amigoe) „laat zich aan het nieuws uit Nederland veel te weinig gelegen liggen. Hier ligt voor iemand, die Nederlandsch werk wil doen, nog een veld vrijwel braak".

In dit nummer is geen plaats voor polemiek.

We geven gaarne toe, dat het nieuws uit Nederland in de Amigoe veel te stiefmoederlijk behandeld wordt. Maar aan wie de schuld?

Niet aan de redactie van de Amigoe, die ofschoon ze hoofdzakelijk haar aandacht zal blijven vestigen aan de „opinion", het toch eens is met wat een Engelsch journalist schreef: „It is a general experience, that the journal which sets out to propagate views rather than news, is read mainly by the people, who already hold those views".

Waarom dan zoo weinig Nederlandsch nieuws?

In een artikel in „De Katholieke Pers", orgaan der Nederl. R. K. Journalisten, van 15 September l.l is een duidelijke uiteenzetting gegeven, hoe, zeer ten nadeele van Nederlandsche belangen, Nederlandsche berichtgeving op Curaçao tegen een redelijke prijs, (bijv. eenzelfde prijs als de plaatselijke pers in Suriname betaalt) nog onmogelijk schijnt.

Voorloopig kan de Amigoe zich nog alleen dus maar doen gelden als een orgaan van de „presse d'opinion". Als zoodanig echter zal er in de eerste jaren zeker nog heel wat werk te verzetten zijn, in het belang van het gebiedsdeel Curaçao en zijn bewoners, voor welke belangen de Amigoe als een waar Vriend des Volks zal blijven strijden, kracht en leiding zoekend in de onverganklijke beginselen van het katholieke geloof.

*) Dit sloeg op een Gouvernementssubsidie die de Curaçaosche Courant jaarlijks ontving.

Elke steun aan de anti-christelijke, aan de kerk vijandige pers, is uit den booze.

Woorden Mgr. VERRIET.

DE „AMIGOE" JUBILEERT

door

Ir. L. J. M. FEBER.

Lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Uitgenoodigd om een bescheiden bijdrage te leveren voor het jubileum-nummer van de „Amigoe", vervult de ondergeteekende, die taak met opgewektheid, blij als hij is dat de gelegenheid zich voor doet om openlijk uit te spreken wat ons Curaçaosch orgaan beteekent voor de West en niet minder ook voor hen, die in 's Lands vergaderzaal zijn geroepen de belangen van dit overzeesche deel des Rijks al wetgevend en controleerend te behartigen.

Ir. L. Feber.

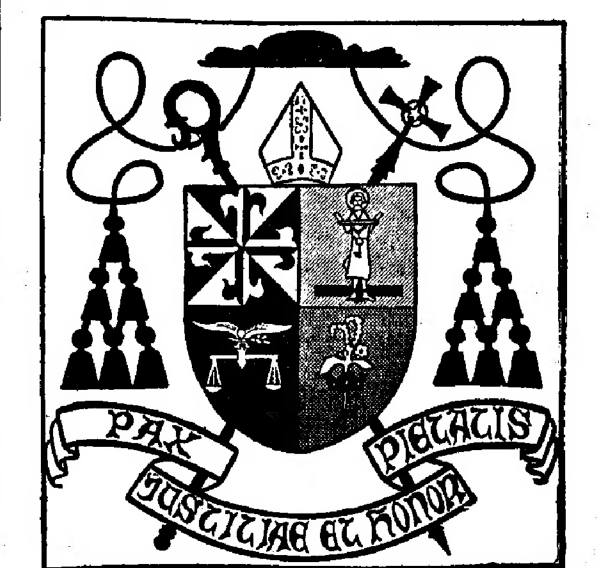
De taak van de gespecialiseerde medewerking aan de behandeling van West-Indische aangelegenheden valt niet mee voor wie land en volk niet kent uit eigen aanschouwing en eigen medeleven. De zoogenaamde Indische specialiteit staat, voor wat dat betreft, tegenover de West zooals ongeveer negentig procent van zijn collega's in de Kamer tegenover de Oost. Hij kan verslagen lezen en statistieken raadplegen; hij kan boeken doorstudeeren; aldus kan hij een zekere mate van feitenkennis opdoen. Maar wat geen verslagen, geen statistieken, geen boeken hem brengen, dat is het reëele zicht op menschen en feiten in het kader der levende werkelijkheid.

Het is in de goed geleide courant, dat de journalist, wien werkelijk het journalistiek bloed door de aderen stroomt, hem van die werkelijkheid, in haar ontwikkeling van dag tot dag bijgehouden, en op haar markante punten belicht, een beeld doet verschijnen. Het is de goede journalistiek, die hem met die werkelijkheid, al is zij een halve wereld ver verwijderd, althans eenigszins mee doet leven. Dit medeleven met Curaçao dankt schrijver dezes, en danken helaas nog al te weinigen in Nederland, aan den journalistieken arbeid van „De Amigoe".

Volgens de publieke opinie is de pers de koningin der aarde; deze bewering doet er op zichzelf minder toe, daar het slechts de publieke opinie is, die het zegt. Wat er echter alles toe doet, dat is het Pauselijk directief, gericht tot alle katholieken van alle landen, om alles te zetten op de ontwikkeling van hun pers als wapen in den strijd om het behoud en de verovering der wereld voor Christus, hetgeen hetzelfde is als de strijd om de heiligste goederen der menschheid.

Wij zullen niet wagen te betwisten, dat wij op dit gebied ten achter zijn en nog minder, dat die achterlijkheid ons uiterst kwalijk is bekomen. Men denke maar aan Frankrijk, aan Spanje, aan Mexico.

Van de oprichters van de „Amigoe", van de medewerkers gedurende een halve eeuw kan worden getuigd, dat zij de vaan van onze pers hebben geplant, het wapen van onze pers hebben gehanteerd met offervaardigheid, met energie en met bekwaamheid. En dat onder moeilijke omstandigheden, vrijwel buiten de wereldgemeenschap. Er valt daarvan nog iets anders te zeggen: wanneer alle katholieken in alle landen naar waardigheid van de beschikbare middelen en voorhanden mogelijkheden voor hun pers evenveel zin voor offer en werkkracht en energie hadden ontwikkeld, dan zouden wij bezitten wat wij nu noode missen, te weten een katholieke wereldpers. Dan zou de wereld van vandaag er zonder twijfel anders uit zien en bewoonbaarder zijn, óók voor andersdenkenden.



Het wapen van Mgr. Verriet.



BUREAU'S EN SHOWROOM VAN HET ELECTRICITEITBEDRIJF BRIONPLEIN 10.

N.V. NEDERLANDSCH-INDISCHE GAS-MAATSCHAPPIJ

GEVESTIGD TE ROTTERDAM
OPGERICHT 10 DECEMBER 1863



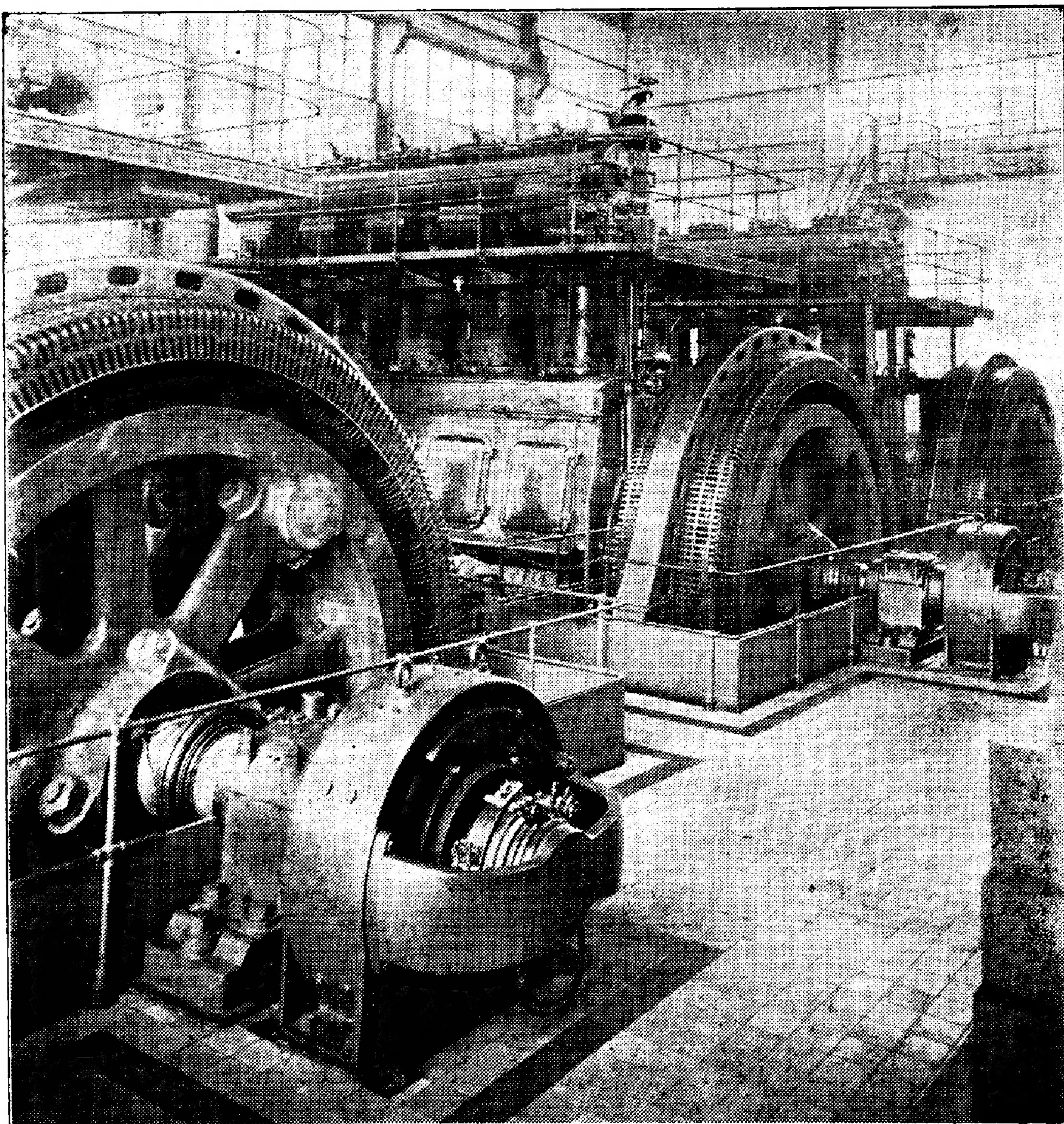
EXPLOITEERT EN HEEFT IN AANBOUW DE NAVOLGENDE
GAS- EN ELECTRICITEITBEDRIJVEN

GASBEDRIJVEN

te Batavia	(Java)
Mr.-Cornelis	„
Soerabaia	„
Semarang	„
Buitenzorg	„
Bandoeng	„
Cheribon	„
Medan	(Sumatra)
Paramaribo	(Suriname)
Gorinchem	(Nederland)



HET BRIONPLEIN IN VOGELVLUCHT.



DIESELGENERATOREN IN DE ELECTRISCHE CENTRALE.

ELECTRICITEITBEDRIJVEN

te Batavia	(Java)	te Kaban Djahé	(Sumatra)
Mr.-Cornelis	„	Palembang	„
Tandjong-Priok	„	Telok Betong	„
Tangerang	„	Tandjong Karang	„
Cheribon	„	Benkoelen	„
Djamblang	„	Tjoeroep	„
Medan	(Sumatra)	Moeara Aman	„
Bindjai	„	Kepahiang	„
Belawan-Deli	„	Lahat	„
Kampong-Baroe	„	Moeara Enim	„
Arnhemia	„	Makassar	(Celebes)
Tebing Tinggi	„	Soengoeminassa	„
Koeta Radja	„	Menado	„
Sigli	„	Minahassa (in aanbouw)	„
Langsa	„	Willemstad	(Curaçao)
Kwala Simpang	„	Paramaribo	(Suriname)
Brastagi	„		

ONZE DRUKKERIJ

Materieel bestaat een krant uit papier en inkt. Maar de wijze, waarop de laatste op het eerste terecht komt is voor den uitgever nog een heele zorg. Dit geschiedt in de drukkerij, door middel van hand- of machinezetsel op een vlak- of rotatiepers. En al heeft de Amigoe nu geen moderne rotatiepers die per uur 432.000 gevouwen kranten van 16 bladzijden kan afleveren, ook haar eenvoudige installatie heeft in de afgeloopen jaren haar zorgen meegebracht, en aldus de geschiedenis van het gouden feest meegemaakt.

Reeds een halve eeuw vóór het ontstaan van de Amigoe, had het Apostolisch Vicariaat een eigen drukkerij: door Mgr. Niewindt aanvankelijk opgericht te Barber, was deze later verplaatst naar Pietermaai en daar tenslotte verkocht.

Voor het drukken van de Amigoe moest dus bij de oprichting van dat blad naar een drukkerij gezocht worden. Of dit nog bijzondere moeilijkheden met zich heeft meegebracht weten we niet. Van zijn eerste verschijnen af, werd het blad gedrukt bij de heeren Bethencourt, die in de loop der jaren verschillende kranten hebben uitgegeven en nu nog uitgevers zijn van de Boletin Commercial.

Uit het dagboek van den eersten administrateur, Broeder Jozef Köller, weten we dat het eerste contract met genoemde firma bestond in de levering van 200 exemplaren per week tegen den prijs van f 30.—.

Bij genoemde firma bleef de Amigoe gedrukt tot het jaar 1900.

Wat was toen de aanleiding tot de oprichting eener eigen drukkerij?

Pater Wahlen vertelt in het „Gouden Jubileum der Dominicanermissie op Curaçao" als volgt:

„De Amigoe was aanvankelijk verschenen in twee talen, Hollandsch en Papiamentsch. Langzamerhand echter verminderde het Papiamentsche gedeelte en werd de behoefte aan een echt volksblad in eigen volkstaal meer en meer gevoeld.

La Union werd opgericht.

Als orgaan der St. Jozefs-Gezellenvereeniging verscheen het eerste nummer 19 Maart 1889. Het vond echter ook gereedelijk ingang bij niet-leden en werd in de echte volkstaal geschreven, druk gelezen door het eigenlijke volk. De zeer verdienstelijke redacteur, die zoo juist den volkstoon pakken kon, was de gezellenvader, Pater Ludovicus Jansen. La Union kwam om de twee weken uit en deed zeer veel goed. Het volk leerde opkomen voor eigen belangen en wist al heel spoedig, hoe zijn geloof te verdedigen.

Zeer tot leedwezen van velen moest echter de uitgave van dit hoogst populaire blad 19 Maart 1897 worden gestaakt bij het vertrek van Pater Jansen naar Nederland.

En toch werd de uitgave van La Union niet hervat, toen de bekwame en ijverige redacteur 31 Augustus 1898 van verlof uit Nederland terugkeerde.

De tijdsomstandigheden waren intusschen heel veel veranderd. Het volk had leeren lezen en leeren belangstellen in zijn eigen godsdienstige en maatschappelijke belangen, het wilde nu een eigen courant, breeder van opvatting dan het Gezellenblaadje La Union. Het volk verlangde meer agressief te werk te gaan, het wilde niet slechts verdedigen, maar ook aanvallen. De koloniale pers van die dagen, vooral de mindere blaadjes, die het meest onder de arme bevolking werden verspreid, was zeer talrijk. Er verschenen soms 20 bladen in één week.

Daarbij, die pers was vuil, slecht, zelfs gemeen.

De paters wilden met de lage aanranders van geloof en zeden niet handgemeen worden, maar de leeken verkozen niet langer te zwijgen. Zij begonnen zelf een volksblad „La Luz" uit te geven. Het eerste nummer verscheen 2 Aug. 1899. De strijdlustige redacteurs, die niemand en niets ontzagen, kwamen al heel spoedig hun wapenen bij de geestelijkheid halen; ja, de paters zagen zich gedwongen zelf de pen ter hand te nemen. Het werd een roerige tijd. De paters kregen den naam zich achter de leeken te verschuilen, men werd hun vijandig en bewerkte de drukkers van de Amigoe, de heeren Bethencourt, het katholieke blad niet langer op hun drukkerij te drukken. La Luz had na tien moedige uitvallen den 4den October 1899 den ongelijken strijd reeds moeten opgeven.

De vrees bestond nu, dat de firma Bethencourt op zekeren dag, uit drang voor de vijanden der katholieke zaak en van de Amigoe in het bijzonder, ook dit blad zouden weigeren uit te geven: daarom werd besloten tot een eigen drukkerij.

En Pater Frie bestelde toen bij Benziger in New-York de eerste pers, een Gordon trappers, welke nog in onze drukkerij in dienst is en waarvan we hierbij onze lezers een afbeelding geven. Dit instrument werd geplaatst in een der oude huizen van de Coral di Obispo in de Conscientiesteeg en op 1 April 1900 werd de drukkerij van het Vicariaat geopend.

Daags te voren lazen we in de Amigoe onderstaande mededeeling:



Z. H. E. Mgr. Michael Gregorius Vuylsteke.

„Daar te beginnen met het volgend nummer de Amigoe di Curaçao voortaan op eigen drukkerij zal worden gedrukt, meenen wij thans een woord van dank te moeten richten aan de heeren A. Bethencourt & Zonen, op wier drukkerij ons blad gedurende meer dan zestien jaren werd gedrukt.

Steeds zagen wij het verschil van gevoelen, dat zoo gemakkelijk kan ontstaan tusschen redactie en drukker van een blad, voorkomen worden door de inschikkelijkheid, waarvan de heeren Bethencourt voortdurend blijk gaven. Mag de Amigoe di Curaçao zich verheugen in achting te staan bij het lezend publiek, wij danken dit voor een goed deel aan de nette uitvoering, waarvoor de heeren Bethencourt steeds zorg droegen.

Tevens maken wij van deze gelegenheid gebruik om aan belanghebbenden mede te deelen, dat het bureau van de Amigoe di Curaçao zooals thans, gevestigd blijft te Pietermaai. Men gelieve dus alles wat de redactie of administratie van ons blad aangaat, te richten aan het bureau van de Amigoe di Curaçao, Plein van Pietermaai, no. 129".

Een direct en zeer gelukkig gevolg van de oprichting eener eigen drukkerij was het verschijnen van een eigen katholiek Papiamentsch volksblad La Cruz. Dit blad bleek een verbeterde editie van La Luz: zij ging er in bij het volk en wist door kalme bezadigdheid voetje voor voetje terrein te veroveren. De vijandige pers werd al makker van toon en verdween ten slotte geheel van het tooneel.

Nu wordt La Cruz algemeen gelezen, ook door meer ontwikkelden, en werkt trouw met de Amigoe samen, om de beginselen van ons H. Geloof dieper in te prenten in de gemoederen van het Curaçaosche volk. Waar het pas heeft, komt La Cruz ook, meer bescheiden, op voor het algemeen belang der Kolonie.

Wanneer we nu nog eens de oude Gordonpers bekijken, dan staan we verbaasd, hoe indertijd daarop de kranten niet vel voor vel, maar bladzijde voor bladzijde gedrukt moesten worden. En dan in welk een lokaliteit. Wel deden toen slechts twee man personeel al het werk af, zoodat ze elkaar niet zoo spoedig in den weg liepen, maar de ruimte was toch te klein, en enkele jaren later moest de zetterij naar een ander lokaal worden overgebracht. Dit echter had weer het ongerief van niet naast de deur te zijn en eenmaal dan ook geschiedde het, waarvoor men steeds gevreesd had, dat de krant in vorm, in pastei viel, vóór ze veilig de drukkerij binnen was.

We mogen hier wel een woord van hulde brengen aan de heeren Alfredo Felipe Sintiago en Pierre Jourdain, die de drukkerij hielpen oprichten en de eerste tien jaren zonder Europeesche leiding al het werk alleen verricht hebben en in dubbelen zin de hitte van den dag gedragen hebben. Eerstgenoemde is gestorven, de laatste geniet thans in pensioen een otium cum dignitate.

In het jaar 1909 kwam uit Holland de Eerw. frater Romualdus van de Congregatie van Tilburg, die de leiding van de drukkerij op zich nam en nog daar de directiestaf voert. De drukkerij was toen ondergebracht in de beneden-verdieping van de tegenwoordige ambachtschool en bestond uit 2 lokalen. Daar stonden toen een kleine handpers, de (eerste) Amerikaansche Gordonpers en een Parijsche Julienpers, die met de hand gedraaid, twee pagina's tegelijk drukken kon. Indertijd was deze overgenomen van de Paters Salesianen uit Columbia en door personeel van het Nederlandsche Marinestationschip gemonteerd.

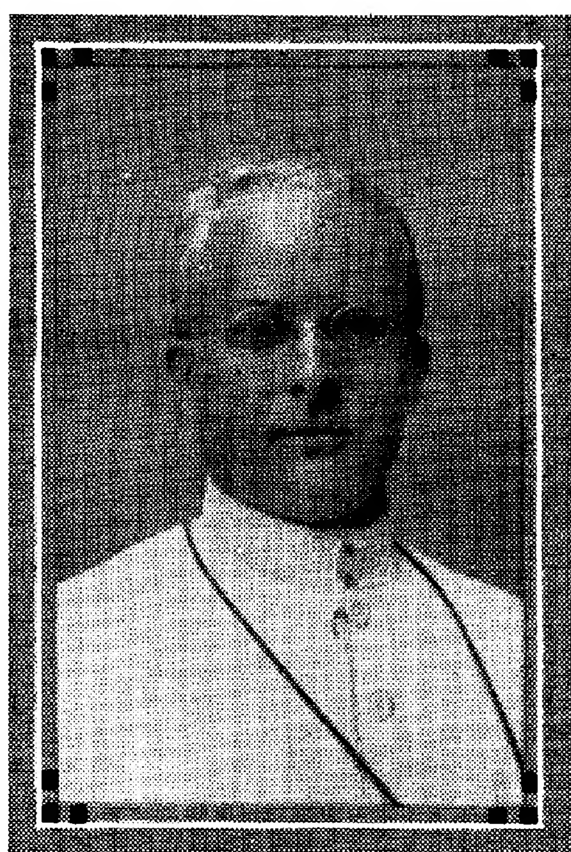
Ook dit halfsleetsch instrument echter bleek onvoldoende en in 1911 werd een nieuwe Augsburger snelpers door Mgr. Vuylsteke ingewijd, die persoonlijk het eerste vel van het Kerstnummer met de hand doordraaide.

Toen eenige maanden later een benzinemotor de handkracht kwam vervangen, was men voor die dagen op de hoogte van den tijd.

In 1912 begon de verschijning van de kinderkrant Ala blanca, die jammer genoeg een vijftal jaren geleden gestaakt is. Houw en Trouw, ook van de drukkerij van het Vicariaat heeft de Ala blanca vervangen.

Ook La Union, het orgaan van de R. K. Curaçaosche Volksbond verschijnt reeds meer dan 10 jaren van de drukkerij van het Vicariaat.

In het jaar 1919 bij uitbreiding van het



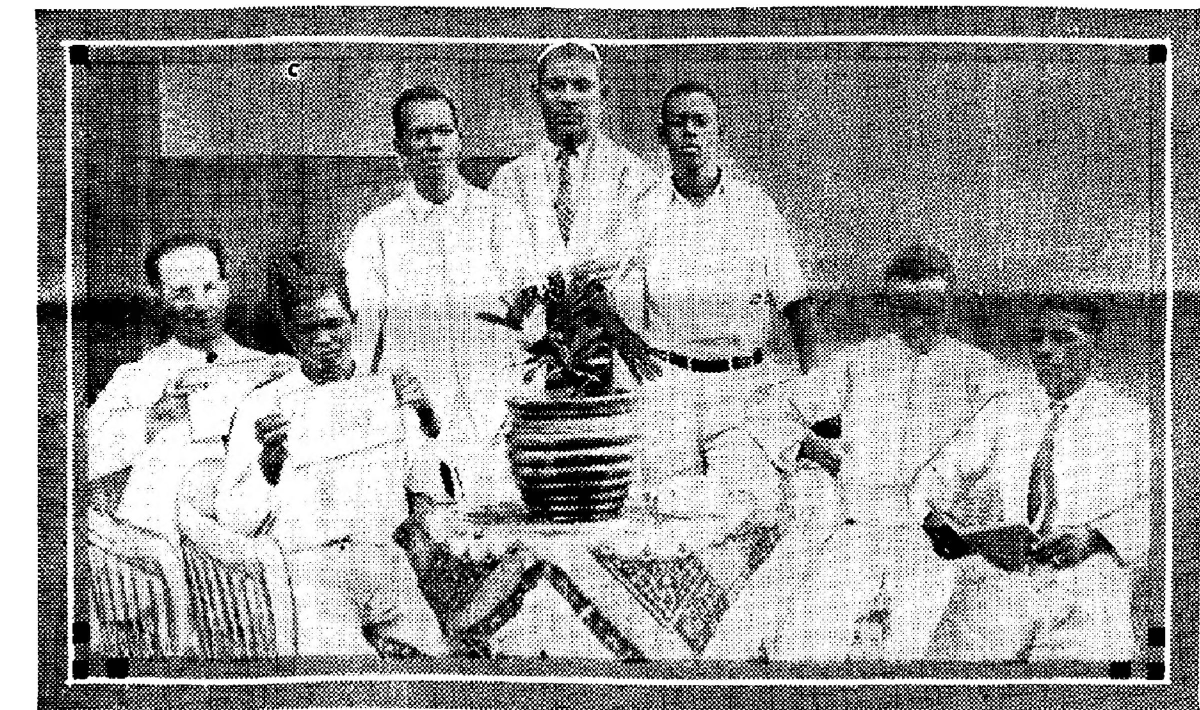
Frater Romualdus. Chef der drukkerij.

St. Thomas-College, liet Mgr. Vuylsteke daar een paar flinke lokalen met stevigen ondergrond voor de drukkerij inrichten.

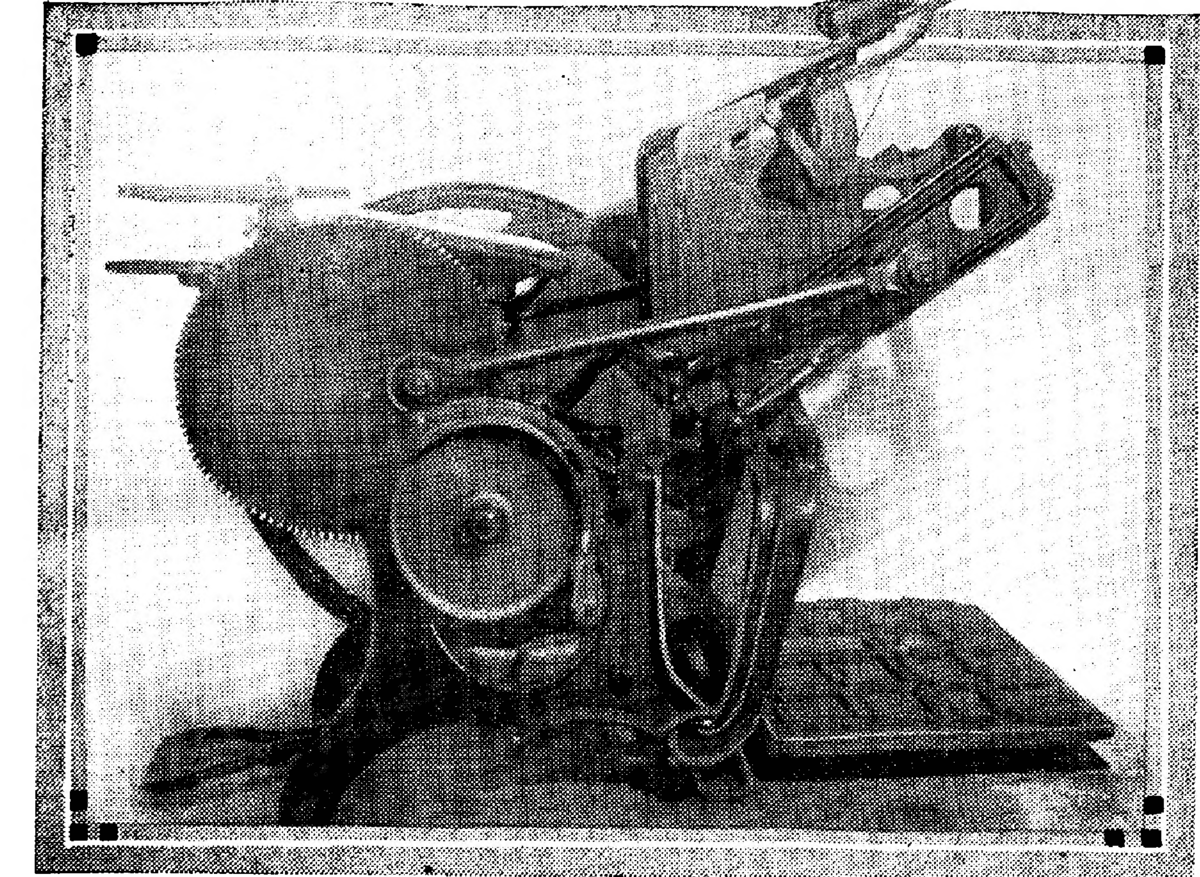
Sindsdien kwam een snijmachine, een vouw- en inlegapparaat het bedrijf verbeteren, dat echter op den huidigen dag, bij de vlucht welke het moderne krantenbedrijf genomen heeft, nog wel wat te wenschen overlaat. Vooral op het gebied van zetwerk (alles is nog handzetsel) en illustratiedruk, wordt de behoefte aan moderniseering en verbetering zeer gevoeld.

De huidige wereldmalaise, die ook op Curaçao drukt, en op de Missie aldaar in het bijzonder, zal ons echter wel noodzaken, deze hoog noodige verbeteringen, voorloopig uit te stellen.

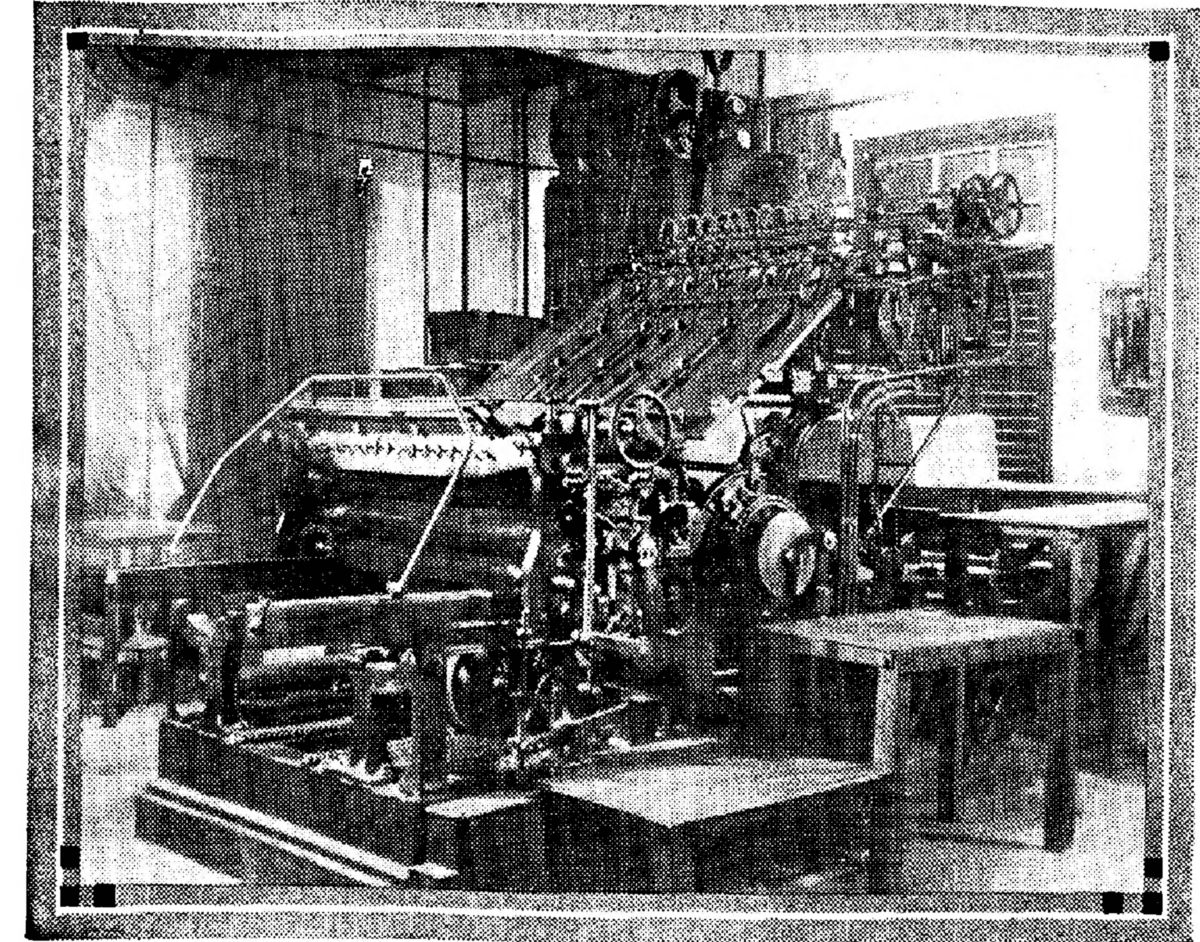
We blijven echter hopen op de waarheid van het Hollandsche spreekwoord: „komt tijd, komt raad". En zoo lang zal onze huidige installatie aan het Apostolaat der Pers blijven medewerken, wetend, dat de geschiedenis van dit Apostolaat leert, dat er in de loop der tijden, dikwijls meer bereikt werd, door het kleine dan door het groote!



Het personeel der drukkerij.



De eerste pers op de drukkerij van het Apostolisch Vicariaat.



De tegenwoordige pers van de drukkerij.

Hoeveel grooter zouden onze macht en invloed zijn, 'n macht en invloed, die niet anders als der gemeenschap ten goede kan komen, als alle Katholieken aan de Katholieke Pers den steun gaven, dien zij nu dikwijls, helaas nog al te veel, geven aan de Anti-Katholieke Pers.

Woorden Mgr. VERRIET.

HET GOUDEN JUBILÉ VAN DE „AMIGOE"

door

P. G. GROENEN.

Directeur van het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau.

Het Gouden jubilé van de „Amigoe" geeft niet alleen aan journalisten, missionarissen en particuliere personen de welkome gelegenheid om aan de jubileerende courant hartelijke gelukwenschen aan te bieden en oprechte woorden van dankbaarheid te uiten voor al datgene en al dat vele, wat in die 50 jaren de Amigoe voor goeds heeft gedaan, maar bij die gelukwenschen en dankbaarheidsbetuigingen wil zich ook van harte aansluiten het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau in Nederland.

Prof. P. Groenen.

Wat toch beoogt dat Bureau? Vooraleer hierop antwoord te geven, lijkt het mij goed even iets van de voorgeschiedenis mede te deelen. Reeds in 1918 werd in de bestuursvergadering van de Indische Missievereeniging een lans gebroken voor de oprichting van een centraal bureau voor propaganda en missieactie ten behoeve der Indische Missievereeniging. Meerdere malen is daarna nog in die vergadering die idee naar voren gebracht, zelfs is daaraan in 1925 een begin van uitvoering gegeven door bij „Blijvend Verband" in Den Haag een Katholiek Indisch Bureau op te richten, maar toch voldeed dit niet geheel aan dat wat men eigenlijk er zich van gedacht en voorgesteld had. Breeder moest de opzet en ruimer de werkkring worden en zoo werd in 1928 door het Dagelijksch Bestuur der Indische Missievereeniging een concept-voorstel op de hoofdbestuursvergadering ingediend. Natuurlijkerwijze werden naar aanleiding daarvan verschillende ideeën geuit en ook meerdere bezwaren gemaakt en daar het zoodoende moeilijk was zoo maar een werkplan op te maken, werd voorgesteld deze kwestie commissoriaal te maken.

Die commissie kwam in 1929 met een concept-rapport, hetwelk aan alle leden van het hoofdbestuur der Indische Misievereeniging werd toegezonden en waaraan in de buitengewone algemeene vergadering van dat hoofdbestuur, 5 Juni 1929, een zeer breede bespreking werd gewijd. Resultaat daarvan was dat aan de commissie van voorbereiding de opdracht werd gegeven het definitief rapport op te maken en daarin de aangenomen veranderingen en de gemaakte opmerkingen te verwerken.

Dit raport werd nu aan de H.H. E.E. de Bisschoppen van Nederland en aan de Kerkvoogden van Oost- en West-Indië toegezonden. Na de vergadering van het Hoogwaardig Episcopaat in December 1929 mocht het secretariaat der Indische Missievereeniging de goedkeuring van en een sterke sympathie-betuiging met het op te richten Centraal Missiebureau voor Oost- en West-Indië ontvangen, hetwelk dan ook het hoofdbestuur in October 1930 deed besluiten om tot de oprichting van het Centraal Bureau over te gaan onder voorwaarde echter, dat in de beide Indiën de Kerkvoogden het oprichten van een dergelijk bureau goedkeurden.

In Mei 1931 was die goedkeuring van alle Kerkvoogden binnengekomen, zoodat in de hoofdbestuursvergadering der Indische Missievereeniging van 1 Juni 1931 de voorzitter kon constateeren dat het Centrale Bureau was opgericht. Er moesten nog voorbereidende maatregelen worden getroffen voordat tot het in-werking-treden van het Bureau kon worden overgegaan. Het Hoogwaardig Episcopaat benoemde een directeur, een huis werd gehuurd en wel te 's-Gravenhage, Laan Copes van Cattenburch 76; allerlei besprekingen werden nog gehouden, de officieele naam werd vastgesteld, n.l. Centraal Katholiek Koloniaal Bureau, en zóó kon 28 Augustus 1931 de stichtingsacte voor den notaris worden gepasseerd, waardoor het C. K. K. B. een op zichzelf staand instituut werd met eigen administratie en onder het bestuur van het Dagelijksch bestuur der Indische Missievereeniging, n.l. den voorzitter Mr. Dr. D. Koolen, den penningmeester, Dr. J. F. A. M. Buffart, den secretaris P. G. Groenen en twee vertegenwoordigers der in Indië missioneerende Orden en Congregaties, alsdan den H. E. Pater Provinciaal der Paters Jesuiëten en dien der Paters Redemptoristen.

Uit de acte van stichting blijkt ook duidelijk wat het doel is van het Centraal Bureau. In artikel 2 wordt dit aldus uitgedrukt: „Het doel der stichting is om werkzaam te zijn als een consultatie- en propaganda-bureau voor onze overzeesche gewesten in den meest uitgebreiden zin des woords".

Dit consulteeren en propageeren heeft betrekking op Oost- zoowel als op West-Indië en dan allereerst op de Missies in die gewes-

ten. Moreele steun moet er dus verleend worden aan hen, die daar in onze Indiën het Katholiek geloof verkondigen en wel door de belangen der Missie in die gewesten bij de Regeering te behartigen en door voorlichting te geven over verschillende aangelegenheden met betrekking tot de Missie in die gewesten. Van zelf sprekend is het, dat het Centraal Bureau hier te lande in het bijzonder die Indische missiebelangen zal behartigen, welke op het terrein van den Nederlandschen wetgever liggen en welke eventueel met den steun van de R. K. Staatspartij een behoorlijke behartiging kunnen vinden, maar hetgeen nooit zal geschieden dan in opdracht van en in overleg met de betreffende Kerkvoogden in Oost- of West-Indië.

Indirecten steun geeft het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau ook aan de in de Indiën missioneerende Orden en Congregaties, want het behoort tot zijn taak, de aandacht van Nederland's Katholieken te vestigen op het missiewerk, wat daar geschiedt. Voor de Missie echter is meer noodig dan het werk van Priesters, Religieuse Broeders en Zusters; hun werk moet gedragen en gesteund, ja, aangevuld worden door dat van katholieke leeken. Dezen daarop te wijzen, hen voor te lichten, allerlei vingerwijzingen hun te geven, ziedaar wederom de consultatieve en propagandistische taak van het C. K. K. B.

Welke middelen alzoo door het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau aan te wenden zijn om het aangegeven doel te bereiken, omschrijft dan ook art. 3 van de acte van stichting aldus:

„door steun te verleenen aan de Missionarissen en de Katholieke bevolking in de Koloniën; door het Katholiek onderwijs in de Koloniën te bevorderen; door het verkrijgen en bevorderen van contact met instellingen die werkzaam zijn met het doel om de kennis van de Koloniën te vermeerderen; door het aanknoopen van veelzijdige connecties om voortdurend op de hoogte gesteld te worden en te blijven van statistische en propagandistische gegevens en van de groote lijnen waarlangs de maatschappelijke en staatkundige ontwikkeling zich voortbeweegt; door het geven van voorlichting en in het algemeen door alle andere middelen, die ter bereiking van het doel nu of te eeniger tijd dienstig mochten blijken te zijn".

Wie dit aandachtig overleest, begrijpt vanzelf hoe innig het contact moet wezen tusschen het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau en de Amigoe van Curaçao. Deze courant heeft een jarenlange ondervinding, zij vormt een stuk historie van de Missie van Curaçao; vijftig jaren heeft zij het Moederland van allerlei inlichtingen voorzien en ons hier in staat gesteld het wel en wee der Missie en van het Katholieke leven aldaar mede te maken. Wat kan en wat heeft reeds in den korten tijd van zijn bestaan het C. K. K. B. van haar niet geleerd. Hoe inniger samenwerking, hoe grooter voordeel

Moge Gods zegen op het heerlijke werk, wat de Amigoe verricht, zichtbaar blijven rusten. Van wat zij dan presteert zal ook het Centraal Katholiek Koloniaal Bureau profiteeren en beide zullen dan nog veel kunnen en mogen werken voor Christus' Kerk op aarde.

CORRESPONDENTIE

De samenstellers verzoeken om correspondentie betreffende dit nummer, uitsluitend te zenden aan Pater Hulsman, Naarderstraat 50, Laren N.-H. Aanvragen om extra nummers tegen 15 ct., kunnen gericht worden aan genoemd adres, alsmede aan de Redactie „Amigoe di Curaçao" te Curaçao. Ned. West-Indië

LIJST VAN CURAÇAOSCHE PERIODIEKEN.

In een der artikelen van dit feestnummer hebben we reeds melding gemaakt van de meer quantitatieve dan qualitatieve vruchtbaarheid der Curaçaosche pers.

Hieronder laten we een lijst volgen van de periodieken welke in de loop der jaren op Curaçao verschenen zijn.

Een tiental jaren geleden heeft de toenmalige redacteur van de Amigoe, Pater Euwens reeds het grootste gedeelte dezer periodieken gepubliceerd.

Aan zijn vriendelijk verzoek om nog niet genoemde kranten aan hem op te geven werd reeds in een volgend nummer van de Amigoe voldaan.

Ook wij konden deze lijst nog met enkele namen aanvullen, maar durven toch nog niet beweren, dat er geen enkele zou zijn overgeslagen.

Ook de huidige redactie ziet daarom gaarne aanvullingen tegemoet.

Bij verschillende bladen hebben we eenige nota's toegevoegd, hoofdzakelijk ontleend aan de vroegere jaargangen van de Amigoe, waardoor streven en richting van genoemd blad verduidelijkt wordt.

Ten slotte hebben we ook nog aan de lijst toegevoegd de periodieken van Aruba en de Bovenwinden. Voor de volledigheid hiervan echter, durven we nog minder in te staan.

1812.

1. „DE CURAÇAOSCHE COURANT".

Uitgever Wed. C. Gorsira. Verscheen 11 Dec. 1812 voor het eerst als „THE CURACAO GAZETTE AND COMMERCIAL ADVERTISER. Uitg. William Lee, Printer to the King's most excellent Majesty". Oorspronkelijk in het Engelsch uitgegeven, verscheen dit blad later in het Hollandsch en Engelsch, en ten slotte als de „Curaçaosche Courant" alleen in het Hollandsch. Het is een semiofficieel weekblad.

De aanleidende oorzaak van de oprichting der Curaçaosche Courant was eigenlijk de vreeselijke aardbeving te Caracas in Venezuela op 26 Maart 1812, waarbij 12.000 menschen om het leven kwamen.

Genoemde William Lee had een drukkerij in Caracas en wat Lee uit de algemeene verwoesting nog van zijn drukkerij had weten te redden, bracht hij toen over naar de nabijgelegen, destijds Engelsche kolonie Curaçao, waar hij meer steun hoopte te vinden dan hij vooreerst in die treurige omstandigheden te Caracas kon verwachten.

Zestig jaar lang is de Curaçaosche Courant het eenige nieuwsblad gebleven van onze kolonie.

1870.

2. „DE ONPARTIJDIGE".

Curaçaosche courant, hoofdzakelijk gewijd aan de vrije behandeling van de belangen dezer kolonie. Van 6 October 1870—16 Juli 1874. Redacteurs A. J. Pijpers en C. M. Chumaceiro Azn., later alleen laatstgenoemde, ging daarna over in „EL IMPARCIAL".

1871.

3. „CIVILISADO".

Courant di pueblo, van 1 Juli 1871—31 December 1875. Uitgever C. D. Meijer. Was geschreven in het Papiamentsch en gewijd aan de zaak van Mr. W. K. C. Sassen.

4. „THE IMPULSE".

A journal of news and litterature. (Weekblad). 2 October 1871 tot 12 Februari 1872. Redacteur Daniel de Sola.

1872.

5. „L'ECHO DE CURAÇAO".

15 Maart 1872—24 Januari 1873. Journal Franco—Espagnol. Uitgever De Beauvois.

6. „DE ONAFHANKELIJKE".

Weekblad aan de behandeling van de ware belangen van Curaçao gewijd. 11 September 1872—19 Maart 1874. Uitgever Hendrik Conquet, later Prince. Gewijd aan de zaak van Mr. W. K C. Sassen.

1874.

7. „EL IMPARCIAL".

22 Juli 1874—1916. Uitgever H. Penso Jesurun. Spaansch weekblad.

De Amigoe (3 Febr. 1912) schreef bij den dood van den redacteur H M Penso:

De overledene behoorde tot de beste persoonlijkheden, die onze kleine maatschappij tot sieraad strekken. Hij was lid van den Kolonialen Raad, Vice-consul van Columbia en Directeur van de Imparcial.

Vooral in deze laatste hoedanigheid hebben wij den heer Penso leeren kennen, en voegen wij er aanstonds bij, ook leeren waardeeren.

Het goede vond steeds in hem een moedige verdediger, en voor de waarheid streed hij met al de kracht, die in hem was. Hij leefde voor den vooruitgang van onze kolonie en voor de wederopleving van handel en scheepvaart. Zijn woord had gezag onder ons, zijn gematigde en bezadigde toon was ons ten voorbeeld.

Hoffelijk, in den vorm steeds, zou hij nooit iemand kwetsen, en wist hij het debat bij meeningsverschil immer zoo te leiden, dat beide partijen op vrede en verzoening aanstuurden.

1875.

8. „LAS ANTILLAS".

9. „DE VRIJMOEDIGE".

Curaçaosch nieuws en advertentieblad. 1875—1920. Redacteur en uitgever C. D Meijer.

Tegenover dit blad was de Amigoe niet vriendschappelijk gezind: Zoo wordt in de 13e jaargang no. 632 van de Amigoe, de Vrijmoedige aangeduid met de volgende woorden: „het blad, dat onlangs van onverdachte en bevoegde zijde, werd aangeduid als de troebele bron, waaruit geen fatsoenlijk man den doop eener beoordeeling zou wenschen te ontvangen".

Ook bij het 25-jarig bestaan van genoemd blad schreef de Amigoe niet erg vriendelijk. We lezen daar ook nog (28 Maart 1901) dat in die lustra de uitgever 2 maal terecht stond voor het opnemen van stukken, die voor lasterlijk werden gehouden, maar vrijgesproken werd.

1879.

10. „LA INDUSTRIA".

Redacteur P. M. Sasso.

11. „DE WEKKER".

Redacteur en uitgever C. D. Meijer, vroeger R. A. T. Brusse. (1879—1915). Ook dit blad, evenals alle uitgaven van C. D. Meijer was erg tegen de katholieken. Zie Amigoe no. 1154, 23e jaargang. Ook werd het blad beschuldigd van ageeren tegen den Gouverneur. Amigoe no. 1158, 23e jaargang.

1882.

12. „LA UNION".

Papiamentsch weekblad.)Job. P. O.).

13. „EL COMMERCIO".

Redacteur Juan A. Larazabal. Verscheen in het Spaansch tweemaal per week. Hield op te bestaan in 1885.

14. „EL BOLETIN DE LA LIBRERIA DE BETHENCOURT".

Verscheen den 1sten en 16den van iedere maand. Was een gratis verspreid advertentieblad.

1883.

15. „EL ENSAYO".

Redacteur G. Ernst.

16. „EL LIBERAL".

Redacteur Francisco A. Correa.

17. „EL REVISOR".

Redacteurs G. en A. Ponce. Een religieus getint blad.

1884.

18. „AMIGOE DI CURAÇAO".

Uitgever Apostolisch Vicariaat. Het eerste nummer verscheen 5 Januari 1884. Het weekblad werd aanvankelijk in het Hollandsch en Papiamentsch geschreven, later geheel in het Hollandsch.

19. „L'ILLUSTRATION".

Redacteur J. C. Palm.

20. „EL DIARIO".

21. „DE VOORBODE".

Uitgever en redacteur W. C. Grünings.

1885.

22. „EL SEMENARIO DEL HOGAR"

Redacteur Haim Senor.

23. „EL AZOTADOR".

Uitgever J. F. Neuman. Anti-clericaal blad en gericht tegen de Vapulador.

24. „AMIGOE DI PUEBLO".

Uitgever en redacteur W. C. Grünings, 3 Februari 1885—26 Juli 1886. Nos. 22 en 23 waren gericht tegen El Vapulador. Anticlericaal en tegen de Amigoe di Curaçao.

25. „EL COMETA".

Redacteur David A. Cardoze.

26. „EL VAPULADOR".

Redacteurs G. en A. Ponce 5 Mei 1885—29 December 1886. Anti-maçoniek en met religieuse strekking en verdediger van de katholieke zaak. Onder de pseudoniem Veritas schreef in dit blad James Corsen.

27. „EXPRESS OFFICE".

Redacteur J. P. Fidanque.

1886.

28. „NOTAS Y LETRAS".

Semanario de Literatura y bellas artes. Weekblad. Uitgever Bethencourt. Redacteur J. S. Corsen en Ernesto Römer.

29. „EL OBSERVADOR"

Uitgever en redacteur Jacob Moreno.

30. „LA CRONICA".

Redacteur Ernesto Römer.

31. „DJIMAL".

32. „EL CORREO DE LAS ANTILLAS".

33. „OFICINA MARITIMA".

1886—1902. Redacteur J. P. Fidanque.

Amigoe 1896, 13e jaargang no. 642, zegt van het blad „gewoonlijk snel- en welingelicht". 31 Augustus 1901, meldt de Amigoe den dood van J. P. Fidanque. Na den dood van Fidanque trad op als directeur A. Hendrik Senior, als administrateur Arturo J. Fidanque.

1887.

34. „EL BOLETIN AVISADOR".

Redacteur Guillermo Ernst.

35. „LA VERDAD".

Uitgever G. A Vinck. Een weekblad wat slechts kort bestond. In 1896 echter herleefde dit blad weer. Amigoe 11 April 1896.

36. „EL CANAL".

Publication hebdomadaria de interes generales. Redacteur Bonaventura Baez Figueroa. (San Domingo). Opgericht in Januari, verscheen het 3 Maart met een Noticiero (nieuwstijdingen er bij). Amigoe 1887, 161. Het blad stelde zich tot doel: bevordering van de vooruitgang in de meest algemeene beteekenis van het woord.

1889.

37. „LA UNION".

Uitgever Bethencourt. 19 Maart 1889—19 Maart 1897. Oorspronkelijk orgaan van de St. Jozefsgezellenvereeniging. Verscheen om de twee weken, onder redactie van Pater L. Jansen.

1890.

38. „LE PHARE".

Fransch.

1891.

39. „EL PROGRESO".

Redacteur Mauricio Pinedo. P. Euwens gaf indertijd als oprichtingsjaar 1885. Doch in de Amigoe van Sept. 1907, lezen we dat El Progreso toen 16 jaar bestond.

40. „EL AVISADOR".

Redacteurs M. en C. Evertsz.

1892.

41. [illegible]

Uitgever en redacteur W. C. Grunings, 1892—1904?

42. „GANIMEDES DE LAS DAMAS".

1892—1904. Redacteur Dario Salas.

1894.

43. „EL RADIO".

Uitgever Pedro A. Cedeno.

1895.

44. „LA POLITICA VENEZOLANA".

Uitgever D. A. Arrieta. Verscheen driemaal in de week. Opgericht 29 Juli.

45. „CURAÇAO AMUSANT".

Periodico artistico — humoristico quincenal. Editor J. F. G. Meijer. Was een gehectografeerd blad in het Hollandsch en Spaansch met teekeningen.

1895.

46. „EL CRONISTA".

Uitgever D. Zalm. Amigoe van 4 April 1896, noemt het een orgaan van de Columbiaansche ultra-radicalen tegen Dr. Rafaël Nunez. (Garcia Moreno). Tegen de godsdienst en ook tegen de Curaçaosche politie, die hondenjagers genoemd worden. Het blad hield op te bestaan in Juli 1897.

1896.

47. „LA VERDAD".

Over het 6e nummer zegt de Amigoe: dergelijk geschrijf doet denken aan Hottentotten en Kaffers. De redacteur heeft zich pas onlangs los gemaakt van de redactie eener andere courant, waarin stukken, als hier bedoeld worden, tot de minst ergerlijke behooren. Het is dus niet te verwonderen, dat hij na eenige maanden verblijf in zulk een omgeving, het pad van den goeden smaak nog niet heeft teruggevonden.

48. „EL ECO DE VENEZUELA".

Uitgever Carlos B. Mas, gewezen handelsagent van Venezuela op Aruba. In het Spaansch geschreven weekblad.

Hoort waarschijnlijk thuis bij de op Aruba uitgegeven periodieken.

49. „EL PALJASSO".

1896.

50. „EL PORVENIR".

Verscheen in Augustus. De uitgever was Teófilo Aldrey Ymez, een verbannen redacteur van de „Opinion Nacional" van Venezuela. Het blad schreef de algemeene belangen van de Spaansch sprekenden te behartigen, maar was zeer anti-katholiek. Herhaaldelijk kwam het blad dan ook met de Amigoe in botsing. In no. 633, 13e jaargang, bevat de Amigoe een Open brief (schrijver is Victor Zwijsen) als antwoord op een stuk „Un huésped util y distinguido (de afgevallen priester Dr. Gil) die door de Porvenir virtuoso sacerdote genoemd wordt. In Juni 1897 werd El Porvenir een weekblad en verdween daarna spoedig.

51. „LA PAZ".

Domine dirige nos.

1896.

52. „EL ALBOR".

Redacteur Pbro Dr. Gil. Bestond slechts 3 maanden.

53. „EL ESTANDARTE".

Redacteurs G. en A. Ponce. (1896—1897). Weekblad in het Papiamentsch. Dezelfde redacteur van de vroegere „El Vapulador". Begin October 1896 reeds opgehouden, met het aanvankelijk plan om begin 1897 weer te verschijnen .

1897.

54. „ONS BLAADJE".

Uitgever Eduard Meijer.

55. „EL ANUNCIADOR".

Uitgever Bethencourt e hijos.

1897.

56. „EL CLARIN AMERICANO".

Trimensual. Uitgever Arnoldo J. Salas.

57. „DIARIO DEL COMERCIO".

Uitgever Bethencourt e Hijos, 1897—1908. Redacteur Mauricio Namias, later Venezolaansch Consul. Verdediger van Venezolaansche belangen.

1898.

58. „LA OPINION PUBLICA".

Redacteur Hipolito Aumillion, 1898—Dec. 1902. Anti-katholiek.

59. „LA PATRIA VENEZOLANO".

Redacteur Diaro Salas. 1898—1900.

1899.

60. „LA TIJERA".

Redacteur Julio I. Isernia.

61. „LA LUZ".

Redacteur Yo Tu El. 2 Aug. 1899—4 Oct. 1899.

62. „LA JUVENTUD LIBERAL".

63. „EL SANCUDO".

Redacteur Jacobo Moreno.

1900.

64. „LA CRUZ".

Uitgever Apostolisch Vicariaat. Weekblad. Verschijnt in het Papiamentsch sedert 1 Mei 1900.

65. „ONS EILAND".

Uitgevers en redacteurs Gebrs. Jonkheer. Hield het volgend jaar op te bestaan.

66. „LA NAVAJA".

Echt scheldblaadje .

67. „EL SIGLO XX".

1901.

68. „BOLETIN DE NOTICIAS DE VENEZUELA".

Verscheen in Maart 1901.

69. „EL POSITIVISTA".

Weekblad waarvan de heer G. K. Vinck oprichter en redacteur.

70. „EL SOL".

1902.

71. „DIARIO DI CURAçAO".

72. „ECO DE LA VERDAD".

Redacteur Jacobo Moreno.

1903.

73. „EL PROGRESO".

Redacteur De Jong. Hield op te bestaan in 1913.

1903.

74. „EL LIBREPENSADOR".

Redacteur Leon B. Weever.

1905.

75. „EL HERALDO".

Uitgever R. W. C. Grünings. Hollandsch en Spaansch. Bestond nog in 1922.

1908.

76. „LA LUZ Y VERDAD".

Zie Amigoe 1906, 23e jaargang, 13 October.

Onder dezen titel „Licht en Waarheid" heeft Domine V. van Howe het eerste nummer uitgegeven van een maandschrift als orgaan van het Zendelingengenootschap „Het Christelijk Verbond".

Op het slot der uiteenzetting van zijn werkprogram groette de redacteur de andere koloniale bladen en verzekert, dat de tijd zal toonen, dat het blad werkelijk zijn wil „licht en waarheid".

Die tijd is nog zeer ver af. De redacteur zoekt niet slechts eigen beginselen te verspreiden, en te verdedigen, wat zijn goed recht zou wezen, maar valt ook als een verwoede vijand op ruwe en onbeschaafde manieren de Katholieke Kerk aan.

Hij weet o.a. te verhalen van twee afvallige priesters, vroeger verkondigers van bijgeloof, dolle dingen en leugen, en nu predikers van het rijk Gods.

Zulk een soort licht te ontsteken zal geen beschaving brengen, en dergelijke waarheid de geesten niet vrij maken.

Wij willen verder met Luz en Verdad niets te doen hebben. Reeds nu is ons ten volle gebleken, dat iedere nette beschaafde polemiek met dat blaadje onmogelijk zal wezen.

77. „EL BOLETIN COMMERÇIAL".

Uitgever A. Bethencourt e Hijos. Sedert 1908 dagblad. Wordt uitgegeven in het Spaansch. Was opgericht 1 Aug. 1907.

1908.

78. „EL IRIS".

Redacteur Dario Salas. Litterair ontspanningsblad. Bestond tot 1911.

1907.

79. „EL PREGONERO".

Redacteur J. Camilo Palm. Papiamentsch. Verscheen aanvankelijk iederen dag, maar werd reeds heel spoedig na het verschijnen een weekblad.

1910.

80. „EL SOL".

Redacteur Camilo Palm. Papiamentsch. Eerst dagblad, later weekblad.

1911.

81. „CARDOS Y LIRIOS".

Uitgevers en redacteurs Gebr. Jonkheer. Spaansch. Was gericht tegen het bestuur, in het bijzonder Gouverneur Nuyens. Het blad werd later door het Gouvernement verboden.

82. „CURAÇAO".

Redacteur Luiz Perez Bustamante.

83. „ARGUS".

Uitgevers en redacteurs Gebr. Jonkheer. Hollandsch.

1912.

84. „DE CURAÇAOSCHE KOERIER".

Uitgevers en redacteurs Gebrs. Jonkheer.

85. „EL TIEMPO".

Redacteur J. Camilo Palm. Papiamentsch. mentsch.

86. „ALA BLANCA".

Uitgever Apostolisch Vicariaat. Sedert 1 Mei 1912. Veertiendaagsche kindercourant in het Papiamentsch. Sedert 1919 in het Papiamentsch en in het Hollandsch. Hield op te bestaan in November 1929, bij de ziekte van de redacteur Pater Euwens. Intusschen was opgericht „Houw en Trouw", een maandelijksche Hollandsche kindercourant.

1913.

87. „EL ANDARIEGO".

Redacteur J. Camilo Palm. Pepiamentsch.

1916.

88. „VOZ DI PUEBLO".

Directeur Douwe Zalm. Redacteur J. Suarez. Opgericht Mei 1916. Hollandsch, Papiamentsch en Spaansch. Berucht antikatholiek blad. Werd veroordeeld door Mgr. Vuylsteke, waarna het ophield te bestaan.

1918.

89. „CINEMATOGRAFIA".

Revista de arte y cinematografia, organo del Cine „Guillermina". Dir. y red. Empresa „cine Guillermina". Het eerste nummer verscheen Zondag 13 October 1918. Had maar zeer kort bestaan evenals de cine.

1919.

90. „BULLETIN OF WIRELESS MESSAGES".

Taken up by the receptive Station Daniel. High power plant, situated in the 4th district of the Island Curaçao. Daily and direct comumnication with Europe. Uitgever A. Bethencourt e Hijos. Bestond slechts van Februari tot Mei.

1921.

91. „LA MANANA".

Het eerste nummer verscheen 4 Augustus 1921. Was gericht tegen de Voz di Pueblo. De redacteur Movera werd in 1922 bij gelegenheid van de stakersonlusten van Curaçao verwijderd.

92. „LA VERDAD".

Redacteur Hatuey Linares S. Twee wekelijksche uitgave in het Spaansch. Hield op te bestaan in Juni 1922.

1922.

93. „MINERVA".

Revista illustrada literaria y de actualidades. Uitgever Alfredo Pita. Eerste nummer is van 20 Mei.

94. „LUX".

Semanario Masonico. Redacteur P. Balaguer, afgevallen Venezolaansch Capucijn. Opgericht in Januari, eindigde het blad na een bestaan van vier maanden.

95. „LA UNION".

Orgaan in het Papiamentsch van de Curaçaosche Roomsch-Katholieke Volksbond. De redactie bestaat uit het bestuur van de Volksbond, doch werd tot April 1933 practisch uitsluitend waargenomen door de geestelijk adviseur.

1923.

96. „LA ESPERANZA".

1925.

97. „MINIATURAS".

Een geïllustreerd tijdschrift in 't Spaansch, Opgericht door John de Pool.

98. „CURAÇAO ILLUSTRADO".

Redacteur Jorge Suarez.

1929.

99. „HOUW EN TROUW".

Een maandblad voor de katholieke jeugd, onder redactie van de Fraters van Tilburg.

100. „LA PRENSA".

Spaansch dagblad onder redactie van J. Suarez.

1931.

101. „DE SPORT".

Een twee wekelijksch sporttijdschrift, hoofdzakelijk voor de voetbalsport. Na een jaar hield het blad op te bestaan en werd de sportrubriek in het bijblad van de Amigoe opgenomen.

1928.

102. „DE EMMABODE".

Orgaan van de bewoners van Emmastad (Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij) hoofdzakelijk gewijd aan de sport. Aanvankelijk gehectografeerd, verschijnt het blad sedert jaren gedrukt. Nog steeds gehectografeerd verschijnen dagelijks de „Gratis Nieuwsberichten van de Emmabode".

1931.

103. „PROTESTANTENBLAD".

Voor Curaçao, Bonaire en Aruba. Verschijnt maandelijks.

1932.

104. „DE ONPARTIJDIGE".

Officieel orgaan (om de 14 dagen) van de debatteerclub Jong Curaçao.

* * *

Hieronder plaatsen we nog, voor zoover ons bekend, periodieken van de andere eilanden.

1900.

„DE ARUBASCHE COURANT".

Redacteur J. J. Beaujon.

1902.

„EL FARO".

Verscheen op Aruba.

1907.

„LA VOZ DI ARUBA".

Amigoe no. 1216 1907, schreef onder het hoofd „Een nieuwe Collega": De heer H. Yrausquin Lampe van Aruba bezit een taai volhardingsvermogen en een groote durf. Opnieuw heeft hij het ondernomen een courant uit te geven op Aruba: „La Voz di Aruba", niettegenstaande reeds tot driemaal toe een dergelijke onderneming schipbreuk moest lijden.

1932.

„ARUBA GRAFICO".

Verscheen medio 1932; hield reeds op te verschijnen einde van hetzelfde jaar, „wegens de nieuwjaarsdrukte", zooals aan de Amigoe geschreven werd. In Februari, zoo werd aangekondigd, zou het blad weder verschijnen, maar het verscheen niet meer.

1790—1793?

„THE ST. EUSTATIUS GAZETTE".

Gedrukt bij Edward Luther Low, at his office, next to Mr. Henry H. Haffey's and nearly opposite Mesrs Harmah and Clarkson's where all manner of printing is done with care and despatch. In 1793 was het Luther Low & Co. Bij een oproep tot voldoening van de abonnementsgelden schreef hij: He assures them their neglect will lay them under many inconveniences.

1911—1920.

„ST. MARTIN DAY BY DAY".

Uitgever en redacteur J. C Waymouth.

1922.

„THE WINDWARD ISLANDS TIMES".

Redacteur Rev. C. Mc. Darrell.

1933.

„DE BOVENWINDSCHE STEMMEN".

Uitgever W. Netherwood, Philipsburg. Engelsche uitgave.

De Amigoe schreef er over bij het verschijnen: „Dat is een nieuw blaadje, wier eerste nummer verscheen op 31 Augustus laatst en dat gedrukt en uitgegeven wordt bij W. Netherwood, Philipsburg, St. Martin. Graag zullen wij het de „Amigoe di C." in ruil toezenden. Het blad wil aan iedereen de gelegenheid geven zijne ideeën te uiten, mits blijvend natuurlijk binnen de grenzen van het fatsoen. Wij wenschen het vele succes toe".

* * *

Bij het verschijnen van dit nummer bestaan nog de volgende bladen op Curaçao:

Curaçaosche Courant. (Hollandsch weekblad)
Amigoe di Curaçao. (Hollandsch weekblad).
La Cruz. (Papiamentsch weekblad).
Boletin Commercial. (Spaansch dagblad).
La Union. (Papiamentsch weekblad).
La Prensa. (Spaansch dagblad).
Emmabode. (14-daagsch Hollandsch).
De Protestant. (Hollandsch maandblad).
Houw en Trouw. (Hollandsch kindermaandblad).

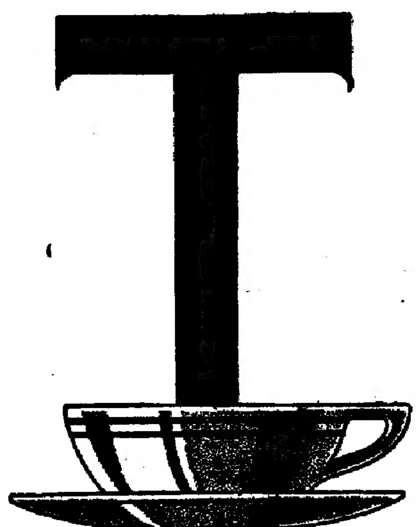
MADURO & CURIEL'S BANK

OPGERICHT 1916

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL	F	6.000.000,–
GEPLAATST EN VOLGESTORT	F	1.500.000,–
RESERVES	F	1.650.000,–

Handelscredieten. Incasso in binnen- en buitenland. Uitvoering van Effectenorders. Verzilvering van Coupons. Circulaire Credietbrieven en Reiswissels. Déposito's. Spaarrekeningen. Cheque-rekeningen. Telegrafische uitbetalingen. In- en Verkoop van Buitenlandsche Wissels, Bankpapier en Munt. Safe-Deposit Loketten.

CORRESPONDENTEN IN ALLE VOORNAME PLAATSEN



OTTO ROELOFS & ZOONEN

HOFLEVERANCIERS

THEEHANDELAARS AMSTERDAM

OPGERICHT 1764

Vraagt onze alom bekende prima kwaliteiten

Thee no. 1

Thee no. 9

Sedert onheugelijke tijden door ons met groot succes in West-Indië ingevoerd

VERF VAN VETTEWINKEL...

Zoo luidde het vroeger en zoo luidt het nog, omdat de naam **Vettewinkel** waarborg is voor het beste van het beste. Op verfgebied is de naam **Vettewinkel** als het ware klassiek, ieder kent die producten van prima gelijkmatige qualiteit, vervaardigd op grond van rijke ervaringen van meer dan een eeuw.

Verf van Vettewinkel is bij de verfhandelaren op Curaçao, Aruba, Bonaire, Saba, St. Martin en in Suriname geregeld verkrijgbaar.

H. VETTEWINKEL & ZONEN

AMSTERDAM - OPGERICHT 1809

